

ČESKOBATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA SEXUALITA

- 8 Rozhovor se sexuoložkou Dagmar Křížkovou – A. Rozbořilová
- 12 Zdravé hranice sexuality – S. Šimková
- 27 Pecka, která klíčí – A. Rozbořilová
- 38 Polévky a chleby – M. Vymětal

prosíme
nerušit!

SJEZD (NEJEN) EVANGELICKÉ MLÁDEŽE

Bůh je lávka

TEPLICE 3.–5. 10. 2025

HUDBA

- × CERMAQUE DUO
- × MUTANTI HLEDAJ
VÝCHODISKO
- × FILIP BOHÁČ EXPERIENCE

PŘEDNÁŠKY

- × MIKULÁŠ VYMĚTAL
- × OLIVER ENGELHARDT
- × RŮŽENA SMRČKOVÁ

PANELOVKA, WORKSHOPY

DÍLNY, SPORTY

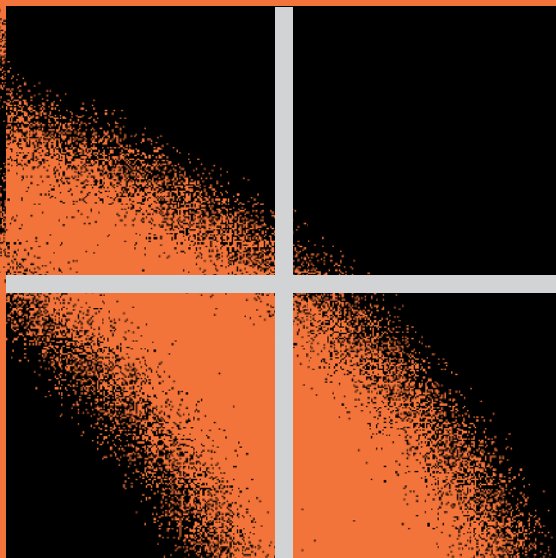
TECHNO POBOŽNOST

...A MNOHÉ DALŠÍ

*právo na změnu programu plně vyhrazeno

sjezdmladeze.cz

ZLEVNĚNÉ PŘIHLAŠOVÁNÍ KONČÍ
22. 9. 2025

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *R. Mazur*
- 8** Rozhovor s psychiatrickou a sexuoložkou Dagmar Křížkovou – *A. Rozbořilová*
- 12** Zdravé hranice sexuality – *S. Šimková*
- 14** Sexualita pohledem stále se učících partnerů – *E. Hudcová, J. Hudec*
- 16** Rozhovor s řeholní sestrou Veronikou Řehákovou – *J. Hofmanová*
- 19** Jak s mladými mluvit o sexu? A co porno? – *J. Helebrant*
- 21** Otázka na tělo – *E. Karásková*

MOJE CÍRKEV

- 27** Pecka, která klíčí – *A. Rozbořilová*
- 30** Udělení Medaile vděčnosti sestře Světluš Pečkové – *P. Tichý*
- 31** Farář partyzánem – *P. Novotný*
- 33** Sympozium k 610. výročí smrti Mistra Jana Husa ve Stroužném – *P. Brodský*

DIAKONIE

- 34** Láska v Plamínku – *A. Šůra*

SLOVO

- 37** Nejmenší knihou v naší sbírce je kniha modliteb – *M. Fůrová*
- 38** Polévky a chleby – *M. Vymětal*
- 41** Reforma seniorátů ve Skotské církvi – *A. Csukás*
- 44** O míru pod soptícím vulkánem Acatenango – *V. Sláma*
- 46** Za jakou mocí bychom měli jít? – *Z. Eminger*
- 47** Na procházce po vnitřních i vnějších krajinách – *J. Hofmanová*
- 48** Poslední slovo? – *J. Kylar*

ÚVODNÍK

Dar, nebo tabu?

Stématem těla a tělesnosti neoddělitelně souvisí i téma sexuality a intimity. I když se společenské normy posouvají a zejména mladší generace bývají ve vztahu k této oblasti otevřenější, stále zůstávají otázky pohlavního života do značné míry tabu. A v církevním prostředí obzvlášť.

Přesto v redakci vnímáme jako důležité toto téma otevírat – nebo aspoň pootevřít. Chceme-li se v církvi učit mluvit o těle a vztazích beze studu, ale s úctou, pak je i toto téma součástí procesu. Sexualita je neoddělitelnou součástí každého z nás – tak jako tělo samotné. Jak na ni máme pohlížet? Dřívější myslitelé varovali před dábelským porušením chťice, dnes objevujeme, jak sexualita patří k dobrému stvoření. Ale jak souvisí s vírou? A jde to vůbec nějak dohromady?

Sexualita se samozřejmě netočí jen kolem tělesné rozkoše. Je to především způsob, jak se vztahujeme k druhým – v lásce, důvěře, intimitě, ale i ve zranitelnosti. Prostřednictvím sexuality poznáváme niterně druhého, ale i sebe sama. Je to prostor, kde se učíme být si blízko, být autentičtí, být sami sebou. A právě v tom se sexualita hluboce dotýká i duchovního života.

V tomto čísle se snažíme vyhnout moralizování a místo toho spíš nastavovat horizonty, přinášet příběhy, sdílet různé zkušenosti, naslouchat. Věříme, že i v církvi je možné mluvit o sexualitě otevřeně, citlivě a s respektem.

Uvědomujeme si, že jde o intimní a citlivé téma, které může vyvolávat nepříjemné pocity, emoce či jiné reakce. Pokud pociťujete, že by pro vás tato témata mohla být náročná, zvažte, zda ve čtení pokračovat. V případě potřeby se neváhejte obrátit pro podporu na některou z organizací, které se této oblasti věnují (např. Někdo Ti uvěří, Persefona, Bílý kruh bezpečí).

Inspirativní čtení přeje

Adéla Rozbořilová

Tábor J. A. Komenského přechází na obnovitelné zdroje energie

V rekreačním areálu Českobratrské církve evangelické v Bělči nad Orlicí probíhá od srpna 2025 rozsáhlá modernizace energetického systému. Hlavní budova Tábora J. A. Komenského získá fotovoltaickou elektrárnu a tepelná čerpadla, která nahradí dosavadní kombinaci plynového vytápění a elektrických přímotopů.

Fotovoltaické panely budou umístěny na střeše budovy a nabídnou výkon téměř 50 kWp. Spolu s nimi přibudou tři tepelná čerpadla typu vzduch–voda s výkonem přes 48 kW. Nový systém zajistí ekologické vytápění objektu a výrobu elektřiny pro jeho běžný provoz.

Díky investici dojde k významnému snížení energetické náročnosti budovy i nákladů na její provoz. Cílem je posílit soběstačnost rekreačního střediska s výhledem na možný celoroční provoz.

Na přestavbu získala Českobratrská církev evangelická dotaci ze Státního fondu životního prostředí v rámci Národního plánu obnovy. Práce by měly být hotové do konce roku 2025.

Paralelně s tím od června 2025 běží i kompletní rekonstrukce táborových toalet a umývá-

ren „za potokem“. Ta zahrnuje zateplení budovy, instalaci tepelného čerpadla vzduch–voda s novou otopnou soustavou, měřením a regulací, osazení úsporných svítidel a nádrží na dešťovou vodu a instalaci systému nuceného větrání s rekuperací. Přebudováním stávajících skladových prostor tu navíc vznikne také zcela nová klubovna.

Hof

Souhrn změn po synodu ČCE je dostupný online

Českobratrská církev evangelická zveřejnila stručný souhrn nejdůležitějších změn, které vstupují v platnost po letošním zasedání synodu. Dokument je určen především církevní veřejnosti a nabízí přehlednou a srozumitelnou formu bez nutnosti pročítat desítky stran právních formulací.

Slouží jako praktický nástroj pro orientaci v aktuálních úpravách církevního života a správy a zpřístupňuje klíčové informace nejen presbyterům a členům seniorátních výborů a dalších církevních grémií, ale hlavně běžným členům a zájemcům o dění v ČCE.

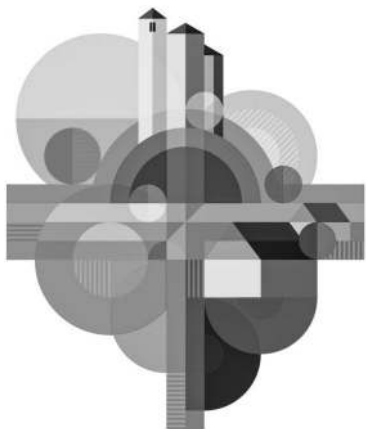
Dokument najdete na adrese
e-cirkev.cz/synod2025.

Hof

Letošní Modlitba za domov má téma Pravda vítězí

Ekumenická rada církví (ERC) ve spolupráci s církvemi a dalšími partnery připravuje již 19. ročník Modlitby za domov. Hlavním cí-

lem Modlitby za domov je připomenout v den státního svátku 28. října vznik samostatného československého státu.

Téma letošní Modlitby za domov „Pravda vítězí, i když na čas poražena bývá“ vychází z odkazu Mistra Jana Husa. „Tímto heslem chceme poukázat na potřebu do dnešní post faktické doby přinášet rozměr objektivní pravdy. Tim myslíme přinášet informace a postoje založené na faktech, pocházejících z objektivních, ověřených zdrojů, které můžou společnost vést k dobrým a jasným postojům,“ uvedl k tomu generální sekretář ERC Marián Čop.

Při bohoslužbě promluví historik Jaroslav Šebek, Mons. Tomáš Holub, biskup plzeňský, a synodní senior Českobratrské církve evangelické Pavel Pokorný. Hudebně ji doprovodí Pavel Helan a česko-ukrajinský pěvecký sbor Sonjašnyk z Litomyšle a moderovat ji bude Eliška Zvolánková.

Bohoslužba se bude konat za přítomnosti představitelů církví ve vojenském kostele sv. Jana Nepomuckého na pražských Hradčanech – v jednom z více než 240 center Komunity kříže z hřebů na celém světě, které se podílejí na šíření míru a smíření.

Slavnostní ekumenickou bohoslužbu nabídne i tentokrát v přímém přenosu od 15:00 Česká televize (ČT 2).

Více informací najdete

www.modlitbazadomov.cz.

ekumenickarada.cz/ARO

V Husově domě vznikly prostory pro ubytování studentů

Ústřední církevní kancelář (ÚCK) od září 2025 poskytne část prostor Husova domu v pražské Jungmannově ulici studentům. Celkem tři jednolůžkové pokoje vznikly uvolněním původních kanceláří ve 4. patře. Zaměstnanci ÚCK je v rámci optimalizace provozu uvolnili a sestěhovali se do kanceláří ve 2. patře budovy.

Nabídka ubytování cílila na aktivní mladé evangelíky, například členy seniorátních odborů mládeže, dobrovolníky či účastníky sjezdu mládeže. Cenová hladina nájemného vychází z ceníků vysokoškolských kolejí a je záměrně nastavena tak, aby byla pro studenty únosná. Kromě jednoduše zařízeného pokoje je ubytovaným k dispozici také sdílené sociální zařízení a kuchyňka s balkonem.

Lukrativní adresa na Praze 1 je zároveň pro studující dobrým výchozím bodem. V bezprostřední blízkosti Husova domu se nachází hned několik škol, např. Evangelická teologická fakulta je vzdálena pouhých 500 metrů.

Změna má napomoci mimopražským studentům zakotvit v univerzitním městě, které se v současnosti potýká s nedostatkem dostupného studentského bydlení.

V minulosti již studenti prostory Husova domu využívali, v letech 1919–1939 v Husově domě byla ubytovna pro evangelické bohoslovce.

ARo, foto: Hof

TÉMA: SEXUALITA

samotu a chlad
jsi pro člověka nechtěl
bože

jako lidi touhy
jsi nás stvořil
vždyť jak se má jeden
zahřát sám

prosím
ať to co hřeje
je láska

ať dokážu
dávat i brát
tělo i duši

*modlitba **Lenky Ridzoňové,***

kresba: Adéla Píknová

To nejlepší na sexualitě je...

Proto opustí muž otce i matku a připojí se ke své manželce, a budou ti dva jedno tělo... (Mt 19,5–6)

Nedávno jsem jedné skupině mládeže dal za úkol dokončit na anonymní lístečky větu: „To nejlepší na sexu/sexualitě je...“ Ve skupině převažovali mladí z necírkevního prostředí. Část z nich již vlastní sexuální zkušenosti měla, část ne. Jejich odpovědi ukázaly, že vědí přesně, oč jde: Psychické i fyzické potěšení. Že cítíš přítomnost toho druhého úplně jinak než v jiných situacích. Že je super. Absolutní důvěra a otevřenost...

Sexualita se probouzí u velké většiny lidí v jejich dospívání. A její niterné prožívání se od dob, kdy o ní mluvil Ježíš, a dokonce ani od dob, kdy se sepisovaly Mojžíšovy knihy (z kterých Ježíš cituje), příliš nezměnilo.

Jde jistě o vzájemné přilnutí a propojení. Sexualita podle Mojžíše i Ježíše, a především podle samotného Boha Stvořitele, umožňuje bytostné a maximální propojení muže a ženy. Na fyzické rovině jde o intimitu dotyků, pohlazení, laskání, spojení pohlavních orgánů. Zároveň je však při dobrém sexu přítomno vždy i pouto psychické, sociální a duchovní. Sex poskytuje pudově-fyzicko a citově-sociální slast ze vztahu. Zároveň napomáhá jeho prohlubování na všech těchto úrovních. Jak to trefně vyjádřila jedna současná farářka: „Komu nemůže patřit má nahá duše, tomu nemůže patřit mé nahé tělo.“

Zároveň se vzájemným spojením otevírá mužsko-ženská sexualita i možnost plození nového života. Tu ovšem tematizují jiné než zmíněné texty.

Pak je napříč celou Bibli, počínaje Mojžíšem a Ježíšem, zdůrazněno, že jde o veřejný a závazný vztah. Absolutnímu propojení duší a těla má předcházet (veřejně) upozadění závazku k rodičům a celé dosavadní rodině. Má být vytvořena sociální jednotka v podobě nového lidského páru. A takové propojení zakládá celoživotní závazek: Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj! K nově založenému manželství se jako ke svému dílu hlásí dokonce samotný Stvořitel. Sex je tak šlehačkou na vztahovém dortu, ve kterém nacházíme vzájemnou pomoc a protějšek pro celý život. Protějšek sobě rovný, zároveň však rozdílný.

I případná rizika sexuality dokázali naši mladí popsat dobře. Větu „Nejriskantnější na sexu/sexualitě je...“ dokončili např. takto: Že tě někdo zneužije. Psychické zranění, pohlavní nemoci, zneuctění. Že partner poruší vaši důvěru. Nechtěné oplodnění. Manipulace člověka pomocí vztahu a sexu. Člověk se naváže na druhého a pokud se pak rozejdou, je to zraňující, část svého srdce se ztratí... Naše sexuální vášně si žádá pozorné a moudré kultivování. Právě proto, že patří mezi nejkrásnější boží dary. Dar sexuality ukazuje, jaký je Bůh. A jací máme být my. Že máme ve své rozdílnosti přece k sobě hledat cesty. Že máme hledat naplnění naší touhy poznávat druhého/druhou a nechat se poznat. Milovat a být milováni. A to jistě nejen ve vztazích partnerských, ale i v jiných, a to způsoby, které jsou jim přiměřené.

Roman Mazur

Přála bych si, abychom v církvi uměli lépe propojit sexualitu a spiritualitu

O partnerských vztazích a intimitě (nejen) v křesťanském životě

Dagmar Křížková se narodila v Liberci. Pochází z intelektuálně založené rodiny – její matka Marie Rút Křížková byla významná literární historička a signatářka Charty 77, otec působil jako pedagog a výzkumný pracovník v oboru chemie. Vystudovala stomatologii a později i všeobecnou medicínu. S psychiatrickou praxí začínala v Jindřichově Hradci, později působila v Českých Budějovicích či Praze-Bohnicích. Zde se věnovala také sexuologické praxi. V roce 1993 společně s evangelickým farářem Jiřím Štorkem založila ekumenický spolek Logos, který se zaměřuje na integraci LGBT+ lidí do společnosti a církvi. V r. 1998 absolvovala dálkové studium na Katolické teologické fakultě UK. Za svoji činnost obdržela v r. 2014 ocenění bePROUD. V roce 2022 ukončila soukromou lékařskou praxi, psychiatrii a psychoterapii se však zabývá dosud. Dlouhodobě působí v oblasti duševního zdraví, například v hospici Dobrého pastýře v Čerčanech. Se svou partnerkou žije v Miličíně. Je aktivní členkou římskokatolické církve.

Začnu osobně, jestli se nebudete zlobit. Věnujete se medicíně, ale váš život se zpočátku ubíral jiným směrem – jako řeholnice jste chtěla svůj život zasvětit Pánu. Z kláštera jste ale odešla...

Je to tak. Bylo to koncem 70. let, tedy v době, kdy řády nesměly legálně přijímat dorost. Já jsem v té době začala studovat medicínu a zároveň jsem dojížděla k sestřám do Institutu blahoslavené Panny Marie (dnes Congregatio Jesu). Stala jsem se novickou, postupně složila sliby. Nakonec jsem se ale po revoluci rozhodla ze společenství vystoupit. Roli v tom hrála moje sexuální orientace, které jsem si v době, kdy jsem do řádu vstupovala, nebyla plně vědoma. Bylo to spojené s pochybností, zda bych se pro takový způsob života rozhodla, kdybych si své sexuální orientace vědoma byla. Zároveň jsem jako členka římskokatolické církve začala přemýšlet o tom, jak je to s lidmi, kteří jsou na tom podobně. Proč o tom církev mlčí a tváří se, jako by neexistovali.

Co vás přivedlo k sexuologii? Od řeholní sestry k sexuoložce je to docela dlouhá cesta...

Na medicínu jsem se hlásila s tím, že jediný lékařský obor, který mě lákal, byla psychiatrie. Nejprve jsem ale vystudovala stomatologii, dokonce jsem dva roky zubařku dělala. V r. 1988 jsem dostudovala i všeobecnou medicínu a postupně jsem se dostala k psychiatrické praxi. Po odchodu z řeholní komunity jsem se přestěhovala do Prahy a pracovala v Bohnicích. Postupně jsem se dostala i k sexuologii, protože když jsme založili Logos, tak jsem toužila se vzdělat i v tomto oboru – v naivní představě, že budu pro svoji církev kompetentnějším partnerem k diskuzi. To se v té době úplně nenaplnilo.

Dagmar Krížková

Čím se vlastně sexuologie zabývá?

Záleží na tom, jestli se sexuologii věnuje člověk lékařsky vzdělaný, psycholog, sociolog či pedagog. Lékařská sexuologie se kromě běžného psychosexuálního vývoje zabývá poruchami v této oblasti, ať už jde o funkční sexuální poruchy, poruchy sexuální preference (dnes označované jako parafilie – od dříve užívaného názvu „deviace“ se již upustilo). Důležitá je i mezioborová spolupráce, například s endokrinology, andrology, gynekology a urology. Moje zaměření bylo dáno tím, že jsem nastoupila na oddělení léčby sexuálních delikventů, takže jsem se věnovala právě poruchám sexuální preference, tzv. parafilii, a to u mužů, kteří se dopustili nějakého deliktu, a znalecký posudek shledal, že je to na podkladě této poruchy. Nebyla to úplně jednoduchá práce.

Jakou roli hraje sexualita v celkovém zdraví člověka?

Řekla bych, že je to integrální a velice důležitá součást každého člověka. Dokončení zdravého

psychosexuálního vývoje a dosažení psychosexuální zralosti je klíčovou podmínkou spokojeného života, ať už je člověk nasměrován tak jako většina na párový či rodinný život, anebo z nějakého důvodu kráčí životem sám. I pro takového člověka je důležité, aby v sobě měl tuto rovinu zpracovanou a aby se přiměřeným způsobem projevovala v jeho vztazích. Je to natolik podstatná součást člověka, že ji nelze nijak eliminovat. Pokud se o to někdo násilně snaží, vede to k různým poruchám a frustracím.

Je vlastně důležité o pohlavním životě mluvit?

Určitě ano. Tím, že jsem se hodně věnovala menšinám, jsem se setkávala s příběhy lidí, kteří vyrůstali v rodině, kde nebyla příliš otevřená atmosféra a toto téma bylo tabuizováno či odsuzováno. Taková zkušenost těmto lidem komplikovala psychosexuální vývoj či sebezpřijetí. Ale abychom nemluvily jen o menšinách – zrovna nedávno jsem viděla film *Sbormistr* a docela se mě to dotklo. Myslím, že je to velmi ►

dobře udělaný film zachycující psychologické aspekty v chování sexuálního agresora i jeho obětí, včetně jejich rodičů, kteří toto nebezpečí včas nerozpoznali. I z tohoto důvodu je třeba snažit se o výchovu a osvětu, aby dospívající lidé byli ochráněni před předčasnou a traumatickou sexuální zkušeností, která může přijít z nečekané strany.

Řekla byste, že mladší generace je v otázce sexuality otevřenější?

Myslím, že ano. I ve vztahu k menšinám nebo v genderových otázkách jsou vzdělanější, víc se o to zajímají. Na druhou stranu si nemyslím, že by to měli o tolik jednodušší, protože jsou leckdy bombardováni přemírou informací, které nejsou vždy podávány vhodným způsobem. Na internetu se mladí dostanou k informacím, které mohou být zavádějící nebo zkreslit obraz sexuálního života. Může je to odradit od toho, aby si plánovali život v partnerském vztahu. Pokud se mladý člověk setká i jen ve vizuální podobě s agresivní podobou sexu odtrženého od vztahu, nemusí to být lákavá vyhlídka.

Jak poznám, že je se mnou v oblasti sexu něco skutečně v nepořádku a mělo by se to řešit odborně? Co pomůže, když se stydím o tom mluvit, třeba i s lékařem?

Chápu, že může být těžké jít rovnou k sexuologovi. V takovém případě by nebylo špatné začít návštěvou psychologa, případně zavolat na linku důvěry.

Jaké bývají nejčastější problémy v sexuálním životě dlouhodobě spolu žijících párů?

Bývá tam často nesoulad v představě o frekvenci sexuálního styku. Bývá běžné, že žena je od určitého věku unavenější, nestojí o sex tak často jako její partner. Ale setkala jsem se samozřejmě i s opačnou situací, kdy žena měla větší zájem o pohlavní život než muž. Je to problém, který není vždy úplně snadno řešitelný. Snažíme se pár dovést ke kompromisu, aby se každý trochu

přizpůsobil tomu druhému. Pokud je mezi dotyčnými hezký vztah, láska a ochota problém řešit, většinou se situace dá zlepšit. Je to naděje. Mnohem hůř se mi pracovalo s páry, kde vztah už vymizel a směřovalo to spíš k jeho ukončení. Musím říct, že v takových situacích párové konzultace nepatřily k mým oblíbeným, někdy to byla docela dřina.

Jak o sexu komunikovat s partnerem?

Jak můžu partnerovi dát najevo, že se mi nějaká praktika či jednání nelíbí?

Komunikace je samozřejmě důležitá. Projevy sexuálního nesouladu nebo poruchy se mohou stupňovat. Třeba projevy agresivity, což bývá častější u mužů, nemusejí být patrné hned od prvních zkušeností. Je zcela legitimní, když ta strana, které je takové jednání nepříjemné, to dá ihned najevo. Pak je dobré si o tom v klidu promluvit – jaké má kdo představy, co je komu příjemné a co nepříjemné – a snažit se dojít ke kompromisu. I v případě, kdy oběma stranám projevy agresivity při sexu vyhovují, by to mělo být předem domluveno, aby to jedna ze stran nevnímala jako ohrožení a nepřijatelné násilí. Jsou to závažné věci a je třeba je řešit co nejdřív. Rozhodně není dobré nechat si cokoliv, co mi vadí, líbit.

V poslední době se hodně mluví o tzv. konsentu – souhlasu se sexuálním stykem. Řada lidí se obává, že pokud nebudou mít vždy výslovný souhlas protějšku, dopouštějí se znásilnění. Jak to tedy je?

O otázce konsentu se v České republice v uplynulých letech hodně diskutovalo. Novelou trestního zákoníku s účinností od 1. 1. 2025 se Česko zařadí mezi země, které mají svoji legislativu ohledně znásilnění založenou na souhlasu, nikoliv na donucení (tedy aby mohlo být sexuální jednání klasifikováno jako znásilnění, musí se jednat o sexuální jednání, ke kterému ten druhý nedal souhlas a nemusí dokazovat, že k němu byl donucen). Domnívám se, že pokud

jsou to dva lidi ve vztahu, kteří se dobře znají, mají se rádi a všechno probíhá v pořádku, není třeba mít obavu. Bylo by trochu zvláštní, aby si lidé, kteří spolu žijí dlouho, pokaždé takhle dávali souhlas. Je ale důležité, aby se trénovali ve vzájemné citlivosti. V párové terapii jsem se setkala například s tím, že se muž dožadoval sexu i přesto, že věděl, že jeho žena o to nestojí. V ní potom naopak ještě narůstal odpor k sexu.

Vyskytuje se i přístup, že dlouhodobý vztah či manželství opravňuje k tomu mít s druhým sex, kdykoliv jeden z partnerů chce. Co si o tom myslíte?

V pořádku to není. Během své praxe jsem se setkala s muži, kteří to takto vnímali. Domnívali se, že na sex mají nárok, a tímto způsobem se svojí ženou zacházeli. Ani manželství není bíanco šek na sex, kdykoliv se jednomu z manželů zachce. Zájem o sexualitu se může během života proměňovat, a ne vždy v souladu s tím druhým. I v tomto směru je potřeba s tím pracovat.

Co by nemělo chybět ve zdravém vztahu?

Pro dobře fungující vztah je důležitá komunikace. Někdy je to i trochu diplomacie. Některé obtížnější rozhovory je vhodné začínat v poklidnější atmosféře, vyhradit si na ně čas. Řada z nás má sklon chybovat v tom, že málo chválíme. Kritika z nás vždycky vyjede snáz. Proto je důležité umět to pozitivní na partnerovi či partnerce ocenit. A když člověk potřebuje tomu druhému sdělit, že mu něco vadí, měl by se snažit to říct nekonfliktně, v příhodný okamžik. Taky je vhodné, aby partneři respektovali obecné psychologické zákonitosti toho, jak muži a ženy prožívají partnerský vztah. Zatímco pro muže je intimní setkání cestou ke vzájemné blízkosti, pro ženu je jejím výsledkem. Pak dochází třeba k tomu, že muž má sklon nějaký konflikt urovnat stykem, i když žena na to není vůbec naladěná. Žena naopak potřebuje pocit harmonie, aby o intimní setkání měla zájem.

Co byste poradila párům či jednotlivcům, kteří mají pocit, že se jejich víra a sexuální touhy nějak střetávají?

To je velmi citlivá otázka, nedá se o ní mluvit obecně. Po letech práce s lidmi, kteří patří k sexuální menšině a ve svých domovských církvích nenašli příliš pochopení, si dovedu představit, že takové situace vznikají. Samozřejmě s tímto problémem mohou zápasit i heterosexuální věřící. Je důležité, aby se člověk uměl řídit vlastním svědomím, pokud je ovšem má dostatečně zralé. Pokud jde o člověka, který je součástí nějakého křesťanského společenství, je dobré situaci probrat s duchovním, k němuž má důvěru. Je důležité nechat se vést tím, co opravdu cítím, a nepodléhat přílišné úzkosti či výčitkám.

Povídáme si v týdnu, kdy v Praze probíhá Prague Pride, festival věnovaný lidem s menštinovou sexuální orientací.

Jak vy osobně festival vnímáte?

Já jsem spíš strýzlivý a introvertní člověk, takže necítím potřebu se účastnit Pride pochodu nebo se nějak zviditelňovat. Uvědomuji si však, že pro mnohé příslušníky LGBT+ komunity, kteří ještě nedokončili coming out, může být setkání, k němuž Prague Pride poskytuje příležitost, povzbuzením a oporou na další cestě. Nutno podotknout, že program festivalu je velmi ►

bohatý, není to jen průvod. Začíná se i končí ekumenickou bohoslužbou.

Co by podle vás mohli křesťané v přístupu k sexualitě změnit nebo se naučit?

Myslím, že stojí za to se zamyslet nad tím, jaká je sexualita úžasná síla, ať už ji máme možnost realizovat v partnerství a rodině anebo jako člověk, který nežije v partnerském vztahu, ale přesto sdílí svůj život s farním společenstvím a přáteli. Sexualitu nejde oddělit od ničeho, co v životě prožíváme. Jsme sexuální bytosti.

Jak stárnu, čím dál častěji si kladu otázku, co to znamená, že jsme stvořeni k Božímu obrazu. Jak máme ukazovat lidem Boží tvář? Jaké vlastnosti máme rozvíjet, abychom žili co nejplněji Boží lásku, která má dimenzi erotikou, bratrsko-sesterskou, charitativní? V tomhle všem nám sexualita má co říci, ať už jsme v jakékoli životní situaci, v jakýchkoli vztazích a jakémkoli zdravotním stavu. Přimlouvala bych se za propojení sexuality a spirituality. Snažit se život žít v co největší šíři, integritě a hledat, k čemu nás Bůh každý den volá – jak máme světu přinášet jeho lásku.

připravila Adéla Rozbořilová, foto: Hof

SEXUALITA BEZPEČNĚ

Zdravé hranice sexuality

Co je konsent a jak můžeme přispět k lepšímu nastavení hranic?

V posledních letech se začínají čím dál více otevírat témata sexuality a jejich hranic. Co je nevyžádané, co je konsenzuální, co je vhodné. Přestože samotný akt se možná nemění, boří se tabu kolem něj, více se rozebírá jak ve společnosti, tak mezi partnery a pro mnohé se tak prostředí sexuality stává otevřenější, bezpečnější a s jasnějšími hranicemi.

Otevírání tohoto tabu však zároveň ukázalo, kolik lidí – především žen a dívek – si v životě prošlo problematickým a často traumatickým sexualizovaným chováním. Od forem obtěžování jako je catcalling (hlasitá urážlivá poznámka nebo hvízdnutí, obvykle vyjadřující nevyžádaný sexuální zájem), dostávání nevhodných fotografií, přes osahávání až po znásilnění. Výzkumy opakovaně ukazují, že překračování hranic a predátorské chování jsou ve

společnosti natolik normalizovány, že mnoho žen si ani neuvědomuje či nepřipouští, že se staly oběťmi. Naopak řada mužů si nemusí být vědoma nebo si nepřipouští, že svým chováním někomu skutečně ublížila. O to důležitější je rozšiřovat povědomí o těchto tématech, mluvit o hranicích a ukazovat si, kde leží.

Tato debata je i v Česku stále aktuální. V loňském roce byla například schválena redefinice znásilnění, díky které je odsouzeno jakékoliv nekonsenzuální sexuální jednání. Jen o pár měsíců dříve ale Poslanecká sněmovna odmítla ratifikovat tzv. Istanbulskou úmluvu, jejímž cílem je chránit a narovnávat práva žen a posílit prevenci násilí na ženách.

K diskuzi přispěla velkým dílem i organizace Konsent, která otevřela téma obtěžování (nejen) v MHD. Ukázala, že problémem není jen fyzický útok jako osahávání nebo sebeuspokojování na veřejnosti, ale i zdánlivě „ne-

vinné“ projevy – nevyžádané oslovování, vtíravé zírání či pokřikování.

Možná si někdo řekne: proč je problémem zírání nebo pomrkávání? A smím dnes vůbec ženě říct, že jí to sluší nebo ji pozvat na rande? Právě tady začíná první hranice – zejména vůči cizím lidem. Ženy jsou od malička vedeny k opatrnosti, poslušnosti, ale přesto se bez ohledu na oblečení či chování setkávají s pohledy a doteky, které jim nejsou příjemné a narušují jejich bezpečí. V tu chvíli jsou redukovány z plnohodnotných bytostí s vlastními pocity a potřebami jen na svůj fyzický zjev a objekt cizí touhy.

O spolku Někdo Ti uvěří

- Organizace sdružující ty, kteří mají osobní zkušenost se zneužíváním v církevním a náboženském prostředí anebo jim zneužívání není lhostejné.
- Pomáhá sdílením, setkáváním a otevřeným rozhovorem obětem zneužívání a jejich blízkým, osobám, které se zneužití dopustily, a společenstvím, ve kterých ke zneužití došlo.
- Věnuje se prevenci zneužívání otevřeným dialogem lidí a skupin, kterých se to týká, a celospolečenským vzděláváním v tematice zneužívání a mocenské manipulace zvláště v církevních a náboženských souvislostech.
- Podrobnosti a kontakty naleznete na webu nekdotiuveri.cz.

To se neděje jen v MHD, ale i v zaměstnání, v barech nebo online prostoru. Internet navíc poskytuje pocit anonymity, a lidé se tak odhodlají k projevům, které by tváří v tvář nikdy neučinili, často i k posílání nevyžádaných intimních fotografií.

Většina žen někdy za svůj život zažila alespoň jeden z těchto incidentů, mnohé opakovaně. Ačkoliv mohou působit „neškodně“, mají reálné dopady: narušují pocit bezpečí, psychické

zdraví, sebevnímání i schopnost prožívat intimitu.

To ale neznamená, že bychom už nikdy nemohli někoho oslovit nebo pochválit. Klíčová je forma. Je velký rozdíl mezi hrubým pokřikem „Pěkný zadek!“ a zdvořilým „Pardon, chtěl jsem jen říct, že máte pěkné boty.“ V prvním případě si bereme právo hodnotit cizí tělo a redukuje člověka na objekt. V tom druhém jde o kompliment, který má potěšit, a zároveň dáváme druhému možnost interakci ukončit. Správný kompliment by měl být laskavý, stručný a bez očekávání, že z něj něco získáme. Důležitý je také kontext – na ulici nebo v MHD je lepší cizí lidi zbytečně neoslovovat a komplimenty směřovat spíše k těm, které známe. V každém prostředí je však zásadní respektovat odmítnutí – ať už vyjádřené slovy, řečí těla nebo prostým mlčením. Jednoduché „ne“ musí vždy stačit.

Tím se dostáváme ke konceptu konsentu (z ang. consent – vzájemný souhlas se sexuálním jednáním). Ten není složitý: jde o vzájemné naslouchání, respekt k hranicím, důstojnosti a pocitu bezpečí. Vzájemně se snažíme přijít na to, s čím druhý v intimní situaci souhlasí a s čím nikoliv. Platí to při náhodném setkání stejně jako v dlouhodobém vztahu nebo manželství. Konsent není formalita ani podepisovaná smlouva, ale je o způsobu komunikace: „Můžu tě políbit?“, „Je ti to příjemné?“, „Můžu ►

pokračovat?“ Stejně tak je v pořádku kdykoliv říct „stop“ – i uprostřed intimní situace. Souhlas je totiž vždy svobodný, konkrétní, odvolatelný a nikdy nesmí být vynucený. Naučit se jej respektovat je základní krok k tomu, aby naše společnost byla bezpečnější a vztahy zdravější.

Existují však i situace, kdy je překročena hranice osobního prostoru a intimity způsoby, které nejsou společensky přijatelné a mohou být i trestné. Platí to i tehdy, když jsou zdánlivě konsenzuální. Typickým příkladem jsou vztahy, kde je jedna osoba v nadřízené či odpovědnostní pozici vůči druhé: farář a jeho farníci, vedoucí tábora a jeho svěřenci apod. V takových případech je vztah nerovný a snadno může vést ke zneužití moci.

Jak ale můžeme sami přispět k lepšímu nastavení hranic? Základem je osvěta a kvalitní sexuální výchova – ta je nejúčinnější prevencí a nemusíme se jí obávat ani v církevním prostředí. Naší církvi se daří vzdělávat své zaměstnance, faráře a některé dobrovolníky. Je však důležité

seznámit je nejen s problematikou a etickým kodexem, který jim pomůže vyvarovat se zneužití moci, ale zároveň je naučit, jak reagovat, když se jim někdo svěří s tím, že jeho hranice byly překročeny. Se sexuální výchovou můžeme začít už i u dětí, kterým vysvětlíme, že existují části těla, kam jim nikdo nesmí sahat, a že mají vždy právo říci „ne“. S dospívajícími můžeme mluvit i o tom, jaké chování je v pořádku, jaké už ne, a v obou případech kam se obrátit v případě, že jejich hranice někdo naruší.

A jak se tedy vyhnout pochybení? Jak zajistit, abychom my sami nebyli těmi, kdo někomu ublíží? Základem je empatie: vždy se zamysleme, zda jednáme jen ze sobeckých pohnutek a zda respektujeme hranice a potřeby druhého. Naslouchejme slovům i řeči těla a dělejme vše pro to, aby se s námi i ten druhý cítil v bezpečí.

Sára Šimková, spolek Někdo Ti uvěří,

foto: pexels.com

PERSPEKTIVA

Sexualita pohledem stále se učících partnerů

Pár myšlenek faráře a sociální pracovnice ze života partnerského, rodinného i pracovního

Vždycky se trochu červenáme, když přijde řeč na oblast sexu. Pokud ale člověk odhlédne od vyložené intimní stránky věci, je téma sexuality v partnerském soužití vlastně důležité. Žijeme v manželství přes 23 let, což v porovnání s jinými není žádný rekord, ale snad jsme se už něco mohli za ten společný čas naučit. Především to, že fyzická blízkost je důležitá a významně se pojí s blízkostí emoční. Tím se stává zdrojem pocitu bezpečí a radosti i vyjádřením náklonnosti, úcty, vzájemného pochopení a lásky.

Někdy si říkáme, že patříme do „staré školy“. Tedy v tom smyslu, že o sexu a intimnostech s ostatními moc nemluvíme. V tomto nastavení může být ukotvený onen pocit bezpečí, že to krásné i to, co má k dokonalosti daleko, zůstává jen mezi námi. Rubovou stranou ovšem pak je, že o tématu sexuality ani moc mluvit neumíme. V hovorech s některými vrstevníky se pak často setkáváme s větší obratností a explicitnějšími vyjádřeními o sexu. Naše rezervy v této oblasti nás ale zase tolik netrápí. Vnitřně nastavená slovní

zdrženlivost vychází asi z vědomí, že mnohé se sexem spojené výrazivo nezřídka působí na druhé necitlivě, může zranit či druhého ponížit. Zároveň však potvrzujeme platnost výroku, že otevřená komunikace párů je v téhle oblasti potřeba.

Koneckonců, vynechat z běžného života témata spojená se sexem úplně nejde. Už dlouho jsme neviděli film či seriál bez milostných scén popisujících charakter vztahu dvou lidí. Ty mohou být někdy poučné, otevřít i něco pro nás, jindy zase popisují sexualitu jako něco zcela odděleného od té emocionální stránky. Jistě víme, že nežijeme v ideálním světě a že i negativní příklady nevyvážených vztahů či zcela odosobněného až násilného fyzického mohou posloužit k dobrému, poukázat na daný problém, posunout tak společenské vnímání či něco „opravit“. Někdy se ale bojíme opačného efektu. Totiž úplného odpoutání fyzického od partnerské blízkosti. Sexuální požitek pro nás není na stejné úrovni jako ochutnávka exotických jídel, rychlá jízda v autě, nákup dalších bot a jiná zábava.

V tomhle smyslu řešíme také svou roli rodičovskou. I zde člověk poznává různou míru bezradnosti. Zažívá obavy o správný postup ve výchově dětí. Jak jim předat potřebu respektu mezi partnery? A jak vysvětlit, že láska není jen „něco za něco“, sociální a tělesná směna, ale také nečekání na oplátku, tedy schopnost něco obětovat? Naše neumělé pokusy varovat před riziky sociálních sítí a jiných typů manipulace vedoucí ke zneužití či zranění se leckdy zvrhnou do všeobecného pobavení. Občas je nám dáno zřetelně najevo, že jsme spadli z Marsu, neboť děti bývají v určitém směru poučenější než my. A možná i v téhle věci platí zásada, že výchova se odehrává jaksi nezáměrně, neplánovaně. Bezděčným pozorováním toho, jak jsou vztahové věci nastavené mezi rodiči. Jak však ošetřit pocity nedostatečnosti vznikající srovnáváním vlastní reality s tou zobrazovanou (leckdy hodně vylepšenou), mnohdy nevíme.

Nakonec ještě zmíníme něco z našich praxí. Jako farář a sociální pracovnice se setkáváme

s různými vztahovými zádrhly. Řešíme občas vztahy porušené, ze kterých nezbyvá než utéct. Řešíme rozkladný vliv dlouhých lidí, co se do nich zamotali, byť k otázkám sexuality se v dlouhém poradenství člověk téměř nedostane. Setkáváme se se vztahy poškozenými násilím, nevěrou, nemocí. Dotýká se nás i to, když někdo ze vztahu odejde moc brzy. Jednou z příčin může být i neřešená oblast intimnosti. Víme, že nemůžeme soudit, ale z naší perspektivy někdy rezignace na hledání cest ke druhému hraničí se sobectvím, neschopností se jakkoli zapřít, pracovat na sobě. Naš obdiv pak mají všichni, kdo dojdou v případech velkých nesouladů k párové terapii. Setkáváme se také se spokojenými páry, pro které je sex tím téměř nejdůležitějším

manželé Eliška a Jonatan Hudcovi

prvkem vztahu, a na druhé straně známe podobně spokojené ty, kteří tělesnost ve vztahu vnímají jako podružnou. Nelze tedy nijak generalizovat, jak vysoko si kdo tělesnost na žebříčku důležitosti umístí, tedy zda ji příliš přeceňuje či podceňuje. V našem vnímání je prostě intimní tělesná blízkost podstatnou součástí lidského života. Víme však, že její důležitost a potřeba se může v různých vztazích a v různých obdobích lišit, což opět předpokládá vzájemné pochopení a respekt na obou stranách. V oblasti ►

intimity pak nemá místo žádná forma nekonsenzuálního sexu. Je však také dobré mít na paměti, že dlouhodobě neřešená sexuální potřeba může vést k (sebe)agresi, frustraci nebo apatii, které mají další negativní dopady na jednotlivce i jejich blízké okolí.

Promýšlíme v poslední době také různé typy vztahů otevřených a s nimi spojené téměř neovzvládnutelné komplikace. Ty častou plynou ze spleti rozdílně chápaných pravidel, které si dané páry či více lidí nastavují. To všechno nás pravidelně vrací také k reflexi vlastního fungování, nastavení partnerského soužití. V některých jiných oblastech bychom o sobě asi řekli, že jsme dost liberální, ale v této zastáváme, při vši toleranci a snaze chápat, vlastně docela konzervativní postoj. Model života ve

dvou, ve věrnosti, lásce a odpuštění. Byť je někdy náročný, pořád nám přijde jako nepřekonaný, pozoruhodný, krásný, a snad i pozeňnaný. Občas se určitě hodí, když i nám v hlavě vyskočí některá biblická místa. Třeba „v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe“. Nebo „nenechte nad hněvem zapadnout slunce“. Občas musíme hledat víc vzájemné laskavosti, hlubší porozumění druhému, trpělivosti, schopnosti nepočítat křivdy. Ale minimálně pro nás dva je vztah, který nám bylo dáno žít, vyjádřený partnerskou blízkostí, tedy samozřejmě i tou fyzickou, něčím nenahraditelným.

*Eliška Hudcová (pastorační pracovnice
a pedagožka ETF UK) a Jonatan Hudec (farář),
foto: ARo*

GENDER A SPIRITUALITA

Ženská a mužská spiritualita nejen v praxi duchovního doprovázení

S řeholnicí Veronikou Řehákovou o stereotypech i odlišném prožívání víry

Veronika Řeháková je řeholní sestra ve společenství Sester Dítěte Ježíše od Mikuláše Barrého, teoložka a odborná asistentka na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Bezmála dvacet let vyučovala na Biskupském gymnáziu v Brně. Dlouhodobě se věnuje duchovnímu doprovázení a v dané oblasti působí i jako lektorka. Proto jsme právě ji oslovili, aby nám poskytla svůj pohled a zkušenost s tím, zda má smysl hovořit o ženské a mužské spiritualitě.

Co to vlastně znamená?

Téma ženské a mužské spirituality mne provází a zajímá více než dvacet let. Setkávám se s ním v praxi, když duchovně doprovázím ženy a muže, připravuji duchovní obnovy, vedu rozhovory s gymnazijními studenty nebo dospělými věřícími. Zajímá mne natolik, že jsem pročetla nemálo relevantních titulů, ale na tomto malém prostoru se mohu podělit jen o několik postřehů k dané problematice. Pro zájemce o hlubší reflexi odkazují na svou studii, která v nejbližší době vyjde na stránkách časopisu MKR Communio.

Je možné v dnešní době hovořit o mužské a ženské spiritualitě? Nejde o stereotyp?

Zmíněné pojmy souvisí s pojetím člověka čili s antropologií. Já se ve své praxi a teologické reflexi pohybuji na poli křesťanství. To však v současném společensko-kulturním diskurzu není jediné, které užívá pojmy mužská a ženská spiritualita. Dokonce bych to označila za jeden ze současných trendů. Abychom se v této oblasti vyvarovali stereotypů, potřebuji více prostoru pro vysvětlení.

Když hovořím o mužské a ženské spiritualitě, jde mi o zdůraznění obecnějších charakteristik duchovního života, které vycházejí z našeho lidství – jedněch, které zaznamenáváme spíše u mužů, a druhých, které zaznamenáváme spíše u žen. V tom, jak prožívají sebe a svět, jaké mají touhy, jaké rozdílné symboly, obrazy, příběhy, koncepty myšlení či rituály jsou jim vlastní, se lidé liší.

A zde je třeba alespoň v náčrtu představit křesťanskou antropologii, z níž vycházím. Podle knihy Genesis (1,27) „Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem... jako muže a ženu je stvořil.“ Lidská osoba je tedy bytostí vztahovou a sexuální. Je povolána utvářet spolu s ostatními lidskými osobami společenství a milovat, a tak být obrazem Nejsvětější Trojice. Toto pojetí člověka se zakládá na dvou základních sexuálních identitách – mužství a ženství, které prezentuje v jejich vzájemnosti a komplementaritě. Ani muž, ani žena si nestačí sami. Člověk, tedy společně muž a žena, je od počátku společenstvím.

Současně je třeba doplnit, že pohlavnost či sexuální identita představuje komplexnější záležitost. Je utvářena třemi faktory nebo složkami: biologickou (pohlaví), psychickou (genderová identita, kam náleží i sexuální orientace) a společensko-kulturní (genderová role). Z řečeného je zjevné, že jde o soubor toho, co je dané, a toho, co se utváří v průběhu života – skrze mezilidské vztahy a další vlivy.

Každý člověk vstupuje do všech vztahů – k druhým, k sobě a zákonitě i k Bohu – coby

sexuální bytost. Proto lze hovořit o duchovním rozměru člověka a jeho prožívání vztahu s Bohem, tedy o spiritualitě jako o ženské a mužské.

V čem má smysl a užitek používání daného rozlišení?

Smysl a význam to má vícery. Za prvé se můžeme vyvarovat nebezpečí z dob minulých, kdy patriarchální uspořádání a smýšlení jak ve společnosti, tak v církvi nedávalo ženám zdaleka stejný prostor a postavení jako mužům a dominujícím pohledem na teologii a spiritualitu byl pohled utvářený muži. Tito kázali ženám, duchovně je vedli, a tak měli rozhodující vliv na sebeobraz či sebepojetí žen a jejich spiritualitu. Je důležité, abychom jako ženy samy promýšlely vlastní spiritualitu, a mohly tak podle principu komplementarity usilovat o poopravení a doplňování jednostranného, míněno mužského, pohledu na svět a Boha.

Za druhé, vnímané a pojmenované odlišnosti ve spiritualitě žen a mužů jsou pozváním k růstu, ke komplementaritě, tedy nemají ženu či muže „zakonzervovat“ v nějaké danosti, nějakém stereotypu, tedy zjednodušeném nebo falešném očekávání, ba právě naopak.

Za třetí, obecnější kategorie mají mít funkci orientační, pomocnou. Proto současně dodávám, že je vždy nutné přistupovat ke každé osobě – každé ženě a každému muži – v jejich originalitě a jedinečnosti, s jejich konkrétním životním příběhem. To se mj. odráží i v mé praxi duchovního doprovázení. Jedině tak mohou doprovázené osobě pomáhat stále více životodárně prožívat její osobní vztah s Bohem a asistovat v růstu do plnosti života (srov. J 10,10).

Jak uchopit mužský stereotyp jinak než patriarchálně a ženský jinak než mateřsky?

Tato otázka dobře ukazuje na zúžený, zcela zjednodušený pohled na muže a ženy, který se někdy objevuje. K mužům přece výhradně nepatří vládnutí a k ženám mateřství. Takže bych se raději zabývala otázkou, s jakými ►

Veronika Řeháková na církevní konferenci Že(h)nám

charakteristikami se lze setkat u většiny mužů a většiny žen. Uvedu několik postřehů ze své praxe duchovního doprovázení, které se budou týkat jak osob doprovázených, tak doprovázejících.

Ženy bývají zpravidla zdatnější v oblasti sociální inteligence. Rozumějí lépe i neverbálním signálům, mají schopnost vcítit se do vnitřního stavu druhého člověka, jsou více v kontaktu s emocemi a vnitřním stavem – jak u sebe, tak u druhého. Do jakých nezdravých tendencí lze sklouznout? Doprovázená žena se může bát vyjádřit negativní emoce, kupř. hněv, smutek, zklamání, frustraci, pocit viny atp. Proto je dobré, aby byla povzbuzována k vyjadřování vnitřních obsahů, přání či nežádoucích emocí a aby se zkoumalo, zda se nejedná o vzorce přenášené z mužské spirituality (např. způsob askeze, pojmenování hříchů).

Muži obecně mohou klást větší důraz na rozumovou stránku výpovědi, více se věnovat teoretickým úvahám než prožité zkušenosti a tomu, co se právě odehrává na rovině pocitů. Namísto naslouchání, bytí s druhým člověkem s jeho emocemi mohou sklouzávat k hledání řešení a snažit se co nejrychleji z daného stavu vystoupit. Pozitivem doprovázejícího muže může být pevnost, opora a povzbuzení, kterým poslouží

doprovázené osobě. Naopak nebezpečí spočívá v tom, když doprovázející vstoupí do role otcovského „guru“, který radí, káže a druhého uvádí do role „nedospělce“ či poslušného učedníka.

Ačkoli by se zdálo, že soustředění na výkon a úkoly v duchovním životě je spíše mužskou charakteristikou, zaznamenávám tuto tendenci taktéž u nemalého procenta žen. V tomto případě je dobré zkoumat, jestli orientace na výkon a plnění úkolů neodvádí od toho, co se děje uvnitř. Oproti inklinaci spíše si spásu zasloužit vlastním úsilím může být pro takovou osobu výzvou dát prostor Bohu a otevřít se Boží blízkosti a lásce.

Co byste dodala na závěr?

Ve spojitosti s probíraným tématem bych ráda vyslovila dvě přání, která nosím v srdci. Kéž by v našich společenstvích jak muži, tak ženy nacházeli stále více prostoru pro jedinečné vyjadřování své víry a kéž by se dokázali vzájemně obohacovat. Kéž by věřící dorůstali skrze své lidství – ženství či mužství – do stále větší integrity, do plnosti života, jež bude završena ve věčnosti: ve společenství a jednotě s Kristem.

připravila Jana Hofmanová, foto: Helena Farkasová (Člověk a víra)

Jak s mladými mluvit o sexu? A co porno?

Jak křesťansky mluvit s dětmi a mladou generací o sexu ve 21. století? Uff. To je tedy otázka. Díky Bohu za ni! Není nic krásnějšího než mít možnost sobodně přemýšlet a hovořit o jakémkoliv tématu. Tak jdeme na to.

Včas. Období konfirmace (12–13 let) je pozdě. Vaše dítě v tomto věku pravděpodobně získalo informace z internetu ze stránek, na které je ještě příliš brzy, od nějakého influencera z Tik-Toku či od kamarádů ze školy. Zvažte, zda chcete, aby vás tyto „zdroje“ v komunikaci o sexu s vašimi potomky předběhly. O sexu je dobré mluvit s dětmi od útlého věku, samozřejmě s ohledem na jejich individuální schopnost porozumět. Pokud sami nevíte, jak na to, vyhledejte si literaturu nebo jiné vhodné materiály s kvalitními informacemi. V době internetu to není problém.

Bez pocitů viny. Bohužel v křesťanech stále kvůli historickému výkladu Bible přetrvávají pocity viny spojené se sexualitou jakožto oblastí lidského života, která je náchylnější k hříchu než ostatní. Zkusme se této zažité představy zbavit. Podle Bible sex není hřích. Dá se jím ale hřešit. My lidé umíme leccos pokazit, ale mějme na paměti, že sex je především Božím darem a požehnáním. A přesně tak o něm mluvm.

Bez tabu. Je mi 37 let, ale stále v sobě nosím pocit, že sex je něco, o čem se moc nemluví. Tajemná věc, u které se člověk červená. Pš! V mém dětství se totiž sex silně tabuizoval. Každá romantická scéna v televizi, každá nahota byla zakryta rukou dospělého přes mé oči. „Na to jsi ještě malý!“ (Hlavně že na Schwarzeneggerovo řádění ve filmu Komando jsem

ve třech letech malý nebyl.) Jenže toto jednání dospělých ve mně vzbuzovalo čím dál větší zvědavost, kterou jsem si pak samozřejmě o to víc hasil potají.

Nahlas. Pomocí slov a vět. Řekli byste, že je to samozřejmé, ale pravdou je, že mnoho rodičů se tomuto tématu raději vyhýbá. Chápu. Když jste sami nezažili kvalitní sexuální výchovu, těžko se vám pak o sexu mluví s vlastními dětmi. Prosím, seberte odvahu a zkuste to. Někdo ten začarovaný kruh mlčení musí prolomit. Děti se navíc od vás naučí, že komunikovat o sexuálních otázkách je normální a v pořádku.

S respektem. Až projdete technickou a biologickou část, nezapomeňte mluvit stejně dlouho, ne-li déle, o respektu, který k sexu neodmyslitelně patří. Respekt k sobě samému, vlastnímu tělu, sexualitě a jejím potřebám. Respekt k partnerovi/partnerce – k jejich „ne“, k jejich tělu, k jejich sexualitě a potřebám. Nemluvě o tom, že k sexu patří láska! S touto myšlenkou jsem se seznámil až na vysoké škole. Hodně pozdě!

Laskavě. Vaše dítě je od narození mimo jiné i sexuální bytostí. Některé děti už od útlého věku masturbují, což je naprosto v pořádku. Vaším úkolem je jim laskavě sdělit, že je normální se dotýkat a způsobovat si příjemné pocity, ovšem mají na to svůj pokojíček či jiné soukromé místo. A jak děti rostou, tak svou sexualitu objevují. Opět – k jejich objevování přistupujte laskavě. Jakákoliv necitlivost může mít zásadní dopad na jejich budoucí sexuální život a vnímání sebe sama.

Upřímně. Když se se svými dětmi pustíte do rozhovoru, můžete očekávat různé dotazy. Třeba i na vaše zkušenosti. Buďte upřímní. Samozřejmě nemusíte své zážitky detailně popi- ►

sovat, to vůbec ne. Přesto se v rozumných mezích snažte být co nejupřímnější. Děti to ocení. Na některé otázky může také zaznít odpověď „nevím“, pokud skutečně nevíte.

A co to porno, pane faráři?

Tady bych se v mnohém opakoval. O pornu je nutné mluvit stejně jako o sexu: včas, bez pocitů viny, bez tabu, nahlas, s respektem, laskavě a upřímně. Ovšem u porna bych přidal ještě dva body.

Bez dehonestace. Porno je jakási konstanta lidské společnosti. Zájem o audiovizuální či textový materiál zobrazující explicitní nahotu či sexuální akt (ostatně obojí najdeme například v biblické Písni písní) zde vždycky byl, je a bude. A kde je poptávka, tam bude vždy i nabídka. My lidé jsme navíc vizuální tvorové a k sexuálnímu vzrušení často potřebujeme vnější podněty. Teologicky řečeno, je to součástí naší stvořenosti. Proto dehonestace lidí, kteří pornografii sledují nebo jsou jejími aktéry, není na místě. Mějme na paměti, že to jsou stále lidé! Ani Ježíš nehanil lidi živící se sexbyznysem. O prostitutkách

dokonce řekl, že předcházejí pokrytecké farizeje do Božího království.

A pak je potřeba mluvit o pornografii *informovaně*. Mladí by se měli dozvědět, že se jedná o pohádku, nebo lépe řečeno sci-fi. V reálném životě sex neprobíhá tak, jak je zobrazován v pornu. Měli by vědět, že se nemusí a neměli by se poměřovat s pornoherci a pornoherčkami, ať už jde o proporce těla, výkony nebo chování. Měli by vědět, že je v pořádku spolu při sexu normálně komunikovat, což se v pornu běžně neděje. Měli by také vědět, že produkce i sledování porna mají svá vážná úskalí. Často se při jeho výrobě vyskytují fenomény jako vykořisťování, manipulace, vyhrožování, psychické problémy nebo užívání drog. A také to, že na sledování pornografie si mohou vytvořit závislost, což může negativně ovlivnit jejich skutečný sexuální život a vztahy. Možná by měla tato úskalí zaznít před každým videem jako varování podobná těm, která jsou na krabičkách cigaret.

Jakub Helebrant, farář, foto: pexels.com

OTÁZKA NA TĚLO

Jak by se podle vás s tématem sexuality mělo zacházet v církvi, aby byla bezpečným prostředím?

Myslím si, že by církev prostřednictvím svých služebníků a služebnic vůbec neměla „strkat nos“ lidem do ložnic a postelí. Téma sexuality je v církvích přexponované, nic nám do sexuality našich členů není – vyjma momentů, kdy někdo sám/a od sebe potřebuje něco z této problematiky s duchovním řešit, případně se vyzpovídat. Nikdo není povinen skládat církvi účty, jakým způsobem naplňuje své sexuální potřeby (za předpokladu, že jsou v souladu s právním kódexem). Bůh nás zná, před ním nic neschováme, ale jinak jsem pro to, nechť každý má v intimní sféře právo na soukromí.

Sandra Silná, farářka Církve československé husitské

Pokud chce být církev bezpečným prostředím, musí si získat důvěru! Jde především o naslouchání, a to bez předsudků a povýšeného pocitu, že víme, jak to má být správně. Církev o sexualitě ve skutečnosti ví zoufale málo a tento fakt si musí s pokorou přiznat a se zájmem se dovzdělat tam, kde tomu rozumí. A hlavně by se měla držet svého poslání, kterým není moralizování, ale přijímat, soucítit, odpouštět a vést k hodnotám, které nám ukázal Kristus a ve kterých máme jako církev jít příkladem – totiž milovat se navzájem tak, jako nás miluje Bůh.

Zdeněk Turek, člen komise ČCE pro rozhovor o soužití s LGBTQ+ lidmi v církvi

Otevřeně, pozitivně, bez předsudků – nevnímat sexualitu apriori jako problém, tabu či pokušení, ale přijímat ji jako Boží dar a základní rozměr lidské existence. Ten je přítomen v našem citění, sebeidentifikaci a vztahování se k druhým. Pokud se jej snažíme násilně potlačovat, vede to k riziku deformace a destrukce našeho lidství.

Zakoušet církev jako bezpečné prostředí pro reflexi a prožívání sexuality je dosud nesamozřejmé např. pro příslušníky sexuálních menšin. Nelze opomenout a ignorovat ani téma sexuálního zneužívání a násilí, jehož nejsou uchráněny ani křesťanské církve.

Dagmar Křížková, psychiatrická a sexuoložka

V křesťanské církvi se na otázku sexuality musíme dívat ve světle Božího slova – Bible. Hned na jejím začátku čteme, že tento svět a všechno, co je v něm včetně člověka, je dílem všemohoucího Boha. Sexualita není první ani poslední v životě člověka. Sexuální život jde ruku v ruce s láskou, úctou, zodpovědností a lidskou důstojností. Bůh nám dal i další hodnoty a vlastnosti, kterými můžeme sebe i druhé obohatit. Proto: „Hleďte především Boží království a jeho spravedlnost a všechno ostatní vám bude přidáno.“

Ladislav Devečka, biskup Luterské evangelické církve a. v.

Církev má být bezpečným prostředím pro ty, kteří se něčeho obávají, ale v přiměřené míře otevřená také pro ty, kteří druhé zraňují. Sexualita je krásný, byť nebezpečný dar. Umožňuje prožít nejkrásnější i nejhorší chvíle v životě. „Čtème Bibli, tam to všechno je.“ Zranění se nevyhýbají ani nejlepším rodinám. Přesto to stojí za to. Tedy: Jako v dobře fungující rodině. Aby to nebylo tabu. Otevřeně, s úctou, poučeně, s ohledem na ty, o které se jedná, na situace, ve kterých se nacházíme, postavení, které jako lidé s odpovědností a mocí v církvi máme.

Naděje Čejková, farářka a předsedkyně církevní pastýřské rady

připravila **Kar**

NÁSTĚNKA

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady

15. července a 12. srpna vybíráme:

Lidé

- SR potvrdila volby farářů a farářky ve farních sborech církve: Jiřího Kučery v Opatovicích, Ondřeje Pellara v Děčíně, Leonarda Tegy v Kladně, Jarmily Wiery Jelinek v Ratiboři u Vsetína, Jiřího Orta v Krouně, Pavla Čmelíka v Leskovci, Ondřeje Zikmunda v Poděbradech a Radka Matušky v Horním Slavkově, Nejdku, Ostrově nad Ohří a Podbořanech. SR dále potvrdila dočasné povolání seniorátního faráře Pražského seniorátu Jordana Tomeše.
- SR souhlasila s prodloužením vyslání Filipa Susy do služby nemocničního kaplana v Krajské nemocnici Liberec a pověřila Emilií Ouzkou dobrovolnickou službou ve Vazební věznici Hradec Králové a ve věznici v Pardubicích.
- SR udělila Anně Peltanové dispens od setrvání na místě farářky ve sboru ve Vanovicích do konce doby jejího povolání.
- SR souhlasila se snížením úvazku faráře v Hronově Petra Grendela.
- SR souhlasila s ukončením zaměstnaneckého poměru faráře ve Kdyni na Šumavě Lukáše Krále dohodou, vyjádřila vděčnost za jeho dosavadní službu a zachovala mu způsobilost k ordinované službě faráře ČCE.
- SR prodloužila pověření Pavly Červinkové jako pastorační pracovnice ve sboru ve Stříteži nad Bečvou a Daniely Chladilové jako pastorační pracovnice ve sboru ve Vanovicích.

- SR jmenovala k 10. 10. 2025 na nové funkční období členy představenstva ČCE Reality a. s.: Josefa Bauera, Davida Kuboně, Matěje Medka, Jana Matějku a Alenu Anne-Marii Nedoma. K témuž datu jmenovala také členy dozorčí rady této společnosti: Jana Chrousta, Davida Nečila a Věru Šírokou. SR zároveň vyjádřila vděčnost dosavadní předsedkyni dozorčí rady Evě Zadražilové za její dlouholetou službu.
- SR jmenovala Martina Sabo členem redakční rady časopisu Český bratr.
- SR s vděčností vzala na vědomí zprávy kandidátky služby v církvi Anežky Junové i její mentorky Radmily Včelné z povinné třítydenní bohoslovecké praxe ve sboru v Brně-Židenicích.
- SR jednala o přípravě bilančních rozhodnutí s duchovenskými pracovníky.
- SR zrušila Poradní odbor pro laiky a Poradní odbor pro práci s lidmi s postižením a vyjádřila vděčnost za jejich službu. Změny souvisí s celkovou reorganizací poradních odborů a komisí a se změnami Řádu výchovy a vzdělávání v církvi, které schválil letošní synod. Práce dosavadních poradních odborů bude nadále pokračovat v pracovních skupinách. SR dále schválila statut Komise pro práci s dětmi.
- SR poskytla Daniele Ženatě příspěvek z prostředků Fondu křesťanské služby.

Aktivita

- SR vyhlásila usnesení 3. zasedání 36. synodu ČCE, jak je předložilo představenstvo synodu. Soubor usnesení je zveřejněn na webu synod.e-cirkev.cz, informace o tom byla zaslána také všem farním sborům a členům 36. sy-

nodu. SR dále schválila rozdělení úkolů, které z usnesení plynou.

- SR projednala další postup zavádění systému prevence zneužívání moci v ČCE.
- SR na žádost vedení Vězeňské duchovenské péče podpořila vznik kaple ve věznici v Ostravě-Heřmanicích částkou 20 000 Kč z prostředků Fondu sociální a charitativní pomoci.
- SR se podrobně zabývala zprávami z jednání seniorátních výborů a zprávou z vizitace seniorátního výboru v jednom z farních sborů církve a vzala je na vědomí.
- SR vydala souhlasné stanovisko k návrhu seniorátního výboru Poděbradského seniorátu na sloučení farního sboru v Poděbradech a farního sboru ve Velenicích v jeden farní sbor pod názvem Farní sbor ČCE v Poděbradech s účinností od 1. 1. 2026. O sloučení rozhodne konvent Poděbradského seniorátu.
- SR vzala na vědomí zprávu Emila Hankovského z 28. mezinárodního teologického semináře pro faráře, který se konal v březnu 2025 ve Wittenbergu a zprávu Jana Plecháčka ze synodu Evangelické církve ve Falci, který se konal v květnu 2025 ve Speyeru.
- SR se věnovala přípravě ekumenických aktivit, delegací a setkání pro následující období.
- SR stanovila termíny svých zasedání během roku 2026 takto: 13. 1., 27. 1., 10. 2., 24. 2., 10. 3., 24. 3., 7. 4., 21. 4., 5. 5., 19. 5., 2. 6., 16. 6., 30. 6., 21. 7., 18. 8., 8. 9., 22. 9., 6. 10., 20. 10., 3. 11., 18. 11., 1. 12. a 15. 12. Termíny jsou zveřejněny na webu ustredicce.cz.

Hospodářské věci

- SR schválila sboru v Praze 5 – Radotíně příspěvek ze solidárních prostředků ve výši 148 000 Kč.
- SR vzala na vědomí žádost sboru v Praze 4 – Braníku a na základě seznámení se se záměrem rekonstrukce fary vyslovila v souladu s čl. 22 odst. 2 Řádu hospodaření církve souhlas s přijetím závazku sboru nad 2 mil. Kč.
- SR schválila změnu statutu Fondu křesťanské služby v tom smyslu, aby kazatelé, kteří se stěhují do kazatelského bytu, už neměli povinnost předkládat i další dvě srovnávací cenové nabídky stěhovacích firem (k prokázání, že zvolili firmu s nejnižší nabídkovou cenou).
- SR projednala návrh Řídícího výboru Ekumenické rady církví v ČR na úpravu příspěvkového klíče pro členské církve.
- SR vzala na vědomí zprávu z pravidelného jednání Investičního výboru SR spojeného s jednáním správní rady Investičního fondu ČCE (A) a správní rady Investičního fondu ČCE (B). Dále vzala na vědomí zápis z valné hromady investičních fondů, která se konala v červnu 2025.
- SR vzala na vědomí informaci o studentském ubytování v prostorách pražského Husova domu (Jungmannova 9, Praha 1), kde sídlí Ústřední církevní kancelář (ÚCK). Tři pokoje pro ubytování tří studentů se podařilo vytvořit při přesunech zaměstnanců v rámci kanceláří ÚCK. Ubytování bylo cíleně nabídnuto aktivním členům Seniorátních odborů mládeže (SOMŮ) a dobrovolníkům či účastníkům Sjezdu (nejen) evangelické mládeže za cenu na úrovni kolejného Univerzity Karlovy. SR souhlasila s uzavřením nájemních smluv o ubytování s vybranými studenty.

VZDĚLÁVÁNÍ

Podzimní konference k tématu ekumeny, ekologie a misie

Na říjen a listopad tohoto roku připravuje synodní rada se spolupracovníky nejen z ústřední církevní kanceláře tři jednodenní konference k zásadním tématům života a služby našich společenství. Jde o nový formát akce, který otevře příležitost pro setkání, vzdělávání i sdílení příkladů dobré praxe napříč celou naší církví.

- Konference o ekumenických vztazích proběhne v sobotu 11. října.
- Ekologická konference „Střežit a obdělávat?“ se uskuteční v sobotu 1. listopadu.
- Konference o misii a evangelizaci proběhne v sobotu 15. listopadu.

Podrobnější informace naleznete ve sborové zásilce 6/2025 nebo na webu akce.e-cirkev.cz.

Všechny konference proběhnou v prostorách církevního ústředí (Praha, Jungmannova 22/9).

KAZATELSKÁ MÍSTA

FS Jimramov hledá farářku/faráře

Hledáme farářku/faráře na plný úvazek od prázdnin 2026 nebo dle dohody. Nabízíme prostorný byt se zahradou na faře. Očekáváme laskavé duchovní vedení, nabízíme vlídné přijetí.

Bližší informace k dispozici u kurátorky Jany Kadeřávkové (mail: info@chalupa-vysocina.cz, tel. 605 853 307).

FS Prusinovice hledá kazatele/kazatelku

Jsme menší sbor na pomezí Hané a Valašska. V našem společenství jsou zastoupené všechny generace.

Nabízíme krásný prostorný byt na opravené faře s uzavřeným dvorem a velkou oplocenou zahradou a společenství sboru, které se rádo zapojuje do sborových aktivit. Náš kostel prošel v nedávných letech kompletní rekonstrukcí. Od faráře/farářky čekáme hlavně schopnost vnášení nových impulsů do našich řad. Nabízíme práci na plný úvazek. Možný nástup je počátkem roku 2026. Bližší informace poskytne kurátor Jaroslav Ambróš (tel. 723 752 988) nebo místokurátor Pavel Stehno (tel. 605 572 423).

DUCHOVENSKÁ SLUŽBA

Slavnostní bohoslužby s ordinací

Synodní rada Českobratrské církve evangelické srdečně zve na slavnostní bohoslužby, při kterých budou synodním seniorem Pavlem Pokorným ke službě Slova a svátostí ordinováni Jana Peřtová, Johana Miriam Vorlová, Marek Belza a Ondřej Zeman.

Bohoslužby se konají v neděli 5. října 2025 od 15 hodin v Praze 1 v kostele sv. Martina ve zdi.

MLÁDEŽ

Sjezd mládeže je za dveřmi

Ať jste mládežníci, faráři, nebo jen chcete strávit víkend s přáteli, srdečně vás zveme. Jak už možná víte, letošní sjezd se koná ve stejném termínu jako volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Proto připomínáme, že je nutné si včas vyřídit voličský průkaz, abyste mohli během sjezdu odvolit.

Na program najdete spoustu různorodých aktivit, takže si každý přijde na své. Podrobnosti o programech a registraci najdete na webu sjezdu: sjezdmladeze.cz

Chcete-li využít zvýhodněného sjezdového poplatku, přihlaste se nejpozději do 22. září. Tak neotálejte příliš dlouho. Těšíme se na vás v Teplicích 3. – 5. října!

Klára Jahodová, oddělení mládeže ÚCK

ÚMRTÍ

Zemřela Jiřina Borecká (1929–2025)

Ve středu 2. července 2025 zemřela ve věku 96 let sestra Jiřina Borecká, vdova po faráři ČCE Zdeňku Boreckém.

Bohoslužebné rozloučení se sestrou Jiřinou Boreckou proběhne v neděli 21. září 2025 kostele Českobratrské církve evangelické v Praze-Nuslích.

Děkujeme Pánu Bohu za život sestry Borecké a zarmoucené rodině vyprošujeme Boží potěšení.

Zemřela Marta Rozbořilová (1932–2025)

V pátek 18. července 2025 zemřela ve věku 93 let sestra Marta Rozbořilová, roz. Vařečková (1932–2025), vdova po faráři ČCE Miroslavu Rozbořilovi.

Bohoslužebné rozloučení se sestrou Martou Rozbořilovou proběhlo v pátek 25. července 2025 v evangelickém kostele v Boskovicích.

Děkujeme Pánu Bohu za život sestry Rozbořilové a zarmoucené rodině vyprošujeme Boží potěšení.

POZVÁNKA

Vědecká konference připomene 550. výročí vzniku České konfese

Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy, Výzkumné centrum pro církevní a náboženské dějiny a Historický ústav Akademie věd ČR při příležitosti 550 let od vydání České konfese společně pořádají konferenci s tématem „Česká konfese 550 let: její vznik a význam“. Symposium se uskuteční 3. října 2025 od 9:30 v prostorách velké posluchárny

Evangelické teologické fakulty UK (Černá 9, Praha 1, 1. patro). Příspěvky prosloví mj. německá teoložka Christine Schoenová, historik Jiří Pešek či církevní historik Ota Halama.

Kompletní program naleznete na webu Evangelické teologické fakulty UK nebo na adrese e-cirkev.cz/pozvanka-na-akce.

EKOLOGIE

Ekumenická iniciativa vyzývá k modlitbě za stvoření

Každý rok od 1. září do 4. října se křesťané po celém světě připojují k modlitbám za péči o stvoření a ochranu našeho společného domova.

Téma letošního ročníku je „Mír se stvořením“. Organizátoři se při jeho výběru inspirovali prorokem Izajášem (Iz 32,14–18). Přípravný tým každoročně připravuje průvodce slavením, který nabízí bližší informace, ale také podněty pro osobní i společné slavení, návrh ekumenické bohoslužby a další praktické tipy, jak se zapojit. Ke stažení v různých jazykových mutacích je na webu seasonofcreation.org.

Historie Doby stvoření sahá do roku 1989, kdy konstantinopolský patriarcha Demetrios I. prohlásil 1. září dnem modlitby za životní prostředí. 4. října si římští katolíci a další církve západní tradice připomínají Františka z Assisi, známého jako autora Chvalozpěvu na stvoření. Právě v letošním roce uplyne 800 let od vzniku této písně.

V průběhu let se k iniciativě Doba stvoření (Season of Creation) připojila řada církví a církevních společenství napříč denominacemi. Mezi zapojenými organizacemi je např. Světová rada církví, Světový luterský svaz či Světové společenství reformovaných církví.

oikoumene.org/ARO

MOJE CÍRKEV

Nad Biblí. (Pastorační pracovník pro mládež
Ondřej Sabela při dopoledním programu na
kurzu Pecka.)

foto: ARO

Pecka, která klíčí

Nabídku církevních akcí pro mladé obohatil zážitkově vzdělávací kurz pro pracovníky s mládeží

Vyrazím na samotný sever České republiky, do Bílého Potoka, nevelké obce ukryté pod úbočím Jizerských hor. Ve dnech 3.-10. srpna se zde totiž koná Pecka, vzdělávací kurz pro pracovníky s mládeží. Dobře skrytá je i chalupa. Abych se k ní dostala, musím se probojovat silniční uzavírkou. Cesta tu vede jen jedna, a tak nezbyvá než odstavit auto a táhlý kopec vyšlapat po svých.

Sotva obtěžkaná zavazadly vysoptím po čerstvě položeném asfaltu nahoru, už mi míří vstříc známá postava v pruhovaném tričku a v klobouku. Dominik Bláha je jednou z klíčových tváří Pecky. Jako dlouholetý člen Celocírkevního odboru mládeže (COM) stál při jejím zrodu a dnes je lídrem jejího organizačního týmu.

„Ta myšlenka se urodila v COMu a nějakou dobu se rozvíjela. V letech, kdy jsem byl jeho členem, bylo velkým tématem vzdělávání. Pracovali jsme na projektech jako Venite a podobně. Souběžně s tím se rozvíjela právě i myšlenka nějakého vzdělávacího kurzu,“ vypráví Dominik. Počátky Pecky datuje do zimy 2022, kdy se začala rodit koncepce prvního ročníku. Tehdy se prý společně s Damaris Kopeckou, Zuzanou Potočkovou (dříve Férovou) a Romanem Mazurem rozhodli chopit příležitosti a dát projektu jasnější kontury.

Název kurzu svojí symbolikou odkazuje k pecce jako jádru ovoce. „Každý z nás v sobě tuhle pecku, ze které může vyrůst strom užasného ovoce Ducha svatého, má,“ píše se na webu akce. S peckou se pracuje i přímo na kurzu. Například je to přívěsek z velké man-

gové pecky, který každý den smí nosit pouze vedoucí dne. Každé ráno pak všichni společně vymyslí jedno heslo, které vystihuje včerejší den, a toto heslo na pecku připsí. Jednou za čas účastníky navštěvuje i mýtická postava Peckose, který dává účastníkům možnost zasoutěžit si o zlatou pecku. Ten, který jich během kurzu posbírá nejvíc, vyhraje zajímavou cenu – tou letošní byla volná vstupenka na sjezd mládeže v Teplicích.

Peckou Pecky je tým

Organizační tým tvoří pět mladých aktivních evangelíků, kteří mají různorodé zkušenosti s mládeží, například z Celocírkevního odboru mládeže, ze seniorátních či sborových mládeží, ale také z církevního ústředí nebo ze skauta. Pětici laiků doplňují dva duchovní, českolipská farářka Petra Náhlovská a libeňský farář Roman Mazur, který navíc působí i jako spojka se synodní radou. „Chtěli jsme, aby v týmu byli aspoň dva faráři. Děláme křesťanský kurz a spiritualita je jeden ze tří pilířů, na kterých Pecka stojí,“ říká Dominik Bláha. Druhým dechem dodává, že složení i dynamika týmu jsou pro charakter kurzu klíčové. To potvrzuje i další z jeho členů Adéla Bednaříková: „V týmu Pecky se máme rádi a vzájemně se doplňujeme a obohacujeme. Vnímám jako důležité, že nás spojuje víra v Boha, touha podporovat evangelickou mládež a také chuť dělat Pecku co nejlépe.“

Formálně akci zajišťuje oddělení mládeže ústřední církevní kanceláře, které Pecku také financuje. Díky tomu, že je Pecka součástí oficiálního církevního vzdělávání, se podařilo získat finanční podporu také ze zahraničí, konkrétně z Evangelické církve Bádenska. ►

debata s O. Titěrou (uprostřed) a A. Podrazilovou (zcela vlevo sedící na zemi)

Na koncepční rovině je kurz propojen také s COMem, který s cílovou skupinou, tedy mladými evangelíky ve věku od 15 do 25 let, na celocírkevní úrovni pracuje i v rámci dalších projektů. „Církevní identita je pro nás důležitá. K církvi se otevřeně hlásíme, na kurzu se o ní bavíme, zveme si hosty z církevního ústředí. Spolupráce s církevním ústředím je velmi dobrá,“ doplňuje Dominik.

Tři pilíře

Koncept Pecky stojí na třech základních pilířích. V první řadě je to samozřejmě spiritualita. Tu kurz rozvíjí v jejím komunitním i individuálním rozměru. Součástí každodenního programu je několik bloků věnovaných duchovnu. „Pilířem je vždy biblický text zvýrazňující hodnotu, jako je např. důvěra, odvaha atd., kterou podrobněji probereme v různých podobách v kostře příběhu. Důležitá mi přijde závěrečná společná reflexe a otázky vztahující se ke každému osobně, o kterých lze přemýšlet i po skončení kurzu,“

upřesňuje farářka Petra Náhlovská způsob, jak koncipuje programy s duchovní tematikou. Jak sama říká, během kurzu působí také jako „mobilní kaplička“ – přítomným je kdykoliv k dispozici pro individuální rozhovory či pastorační.

Stěžejním rozměrem kurzu je samozřejmě čerpání znalostí a praktických dovedností, které mají účastníkům pomoci s tvorbou a organizací akcí pro mladé. Prostor je zde věnován například komunikaci, vedení porad a dalších praktických dovedností pro pořádání akcí pro mládež.

Posledním pilířem je pak důraz na individualitu každého účastníka. „Každý z nás je jedinečné Boží dítě. Každý má své silné a slabé stránky. Každý z nás má množství talentů, skrze které může naplňovat svůj život. Každý z nás by měl znát svou cenu,“ uvádějí organizátoři na webu kurzu.

Právě tato trojice Pecce podle Dominika Bláhy vtiskuje její jedinečný charakter. „Myslím, že devízou našeho kurzu je, že se tu snoubí tři důležité oblasti – kromě předávání praktic-

kých dovedností se snažíme i o rozvoj osobnostní a spirituální. To celé stojí na týmu zkušených lidí, kteří se práci s mládeží dlouhodobě věnují a mají pro věc to správné zaujetí.“ Primární cílová skupina kurzu jsou mladí lidé aktivní v církvi, kteří pracují s mládeží. Typicky jde o členy seniorátních odborů mládeže nebo vedoucí sborových mládeží, podle slov pořadatelů je ale kurz otevřen všem, kteří o něj mají zájem. Možnosti, jak nabít zkušenosti užítkovat, jsou totiž široké.

Když vzdělávání není „nalejvárna“

Pilotní ročník Pecky proběhl vloni, tehdy ještě v jiném formátu. Účastníci se scházeli po tři víkendy v průběhu roku. Letos se organizátoři rozhodli pro odlišný koncept, který lépe odpovídá potřebě intenzivnější a soustředěnější práce, a kurzu vyhradili jeden celý srpnový týden. „Jedním z hlavních důvodů ke změně bylo, že Pecka není jen vzdělávací, ale také silně osobnostní a prožitkový kurz. V týdenním rozsahu se dá prožitek vytvořit mnohem silnější a intenzivnější,“ objasňuje Dominik Bláha. Týdenní kurz stojí na pečlivě sestaveném a obsahově hutném programu, který má pevné principy. Klíčovou částí dne je dopolední blok. Ten je každý den věnován nějakému vzdělávacímu či seberozvojovému tématu, např. nenásilné komunikaci, týmové spolupráci nebo práci s Biblií. „Chtěli jsme se vybraným tématům věnovat trochu víc do hloubky, takže jsme jich vybrali jen pár, ale zato jsou jim věnované víc než tříhodinové bloky,“ doplňuje Dominik.

Odpoledne je typicky rozděleno do dvou kratších úseků. Oproti dopolednímu, intelektuálně náročnějšímu programu se zde klade větší důraz na interaktivitu, kreativitu, zážitek. Po večeri je prostor pro tzv. skupinky, kde mají účastníci možnost v komornějším složení společně s lektory reflektovat uběhlý den. Na každý večer je připraven odpočinkový program jako například čajovna, hudební večer nebo společenské hry. Kurz vedou primárně přímo členové sedmičlenného organizačního týmu, ale v programu

je také vyhrazen prostor pro hosty. Letos to byl například úvod do vývojové psychologie s psychologkou Adélou Švestkovou, přítomně zaujala také debata s členem synodní rady Ondřejem Titěrou a vedoucí oddělení mládeže Alenou Podrazilovou.

Celý den pak rámuje duchovní ztišení, ať už je to ranní „spirituální chvilka“ nebo večerní pobožnost. Nedělní dopoledne je vyhrazeno bohoslužbě s večerí Páně pod širým nebem.

A co je podle organizátorů hlavním cílem kurzu? „Chceme účastníka namotivovat pro práci s mládeží. Chceme ho do církve trochu uvést, propojit s ní a rozvinout v těch třech oblastech, o kterých jsme už mluvili. Nejde nám zdaleka jen o vzdělávání, chceme dát účastníkům i nějaký zážitek, náboj,“ vysvětluje Dominik. Právě to se podařilo například v případě 17leté Kláry. „Před Peckou jsem byla dost demotivovaná cokoliv dělat v církvi. Ale díky Pecce se to obrátilo a zase mám chuť a elán se něčeho chopit,“ popisuje.

Kurz pro ženy

Letos se na Pecce sešlo celkem osm účastnic, osazenstvo totiž tvořily výhradně mladé ženy. Jednou z nich je i triadvacetiletá Dorotea Neumannová z Rokycan. O Pecce se dozvěděla na sjezdu mládeže 2023 v Čáslavi. Kurz ji zaujal, ale tehdy ji ještě nabídka nepřesvědčila. „V minulosti jsem už byla na různých skautských vzdělávacích kurzech. Nechtěla jsem se zahlcovat dalšími návody, jak mám co dělat,“ popisuje. Nakonec se ale rozhodla to zkusit s tím, že se pokusí případně nežádoucí aspekty odfiltrovat. „Doufala jsem, že minimálně potkám nové lidi, kteří jsou aktivní v církvi.“ Právě vzájemné sdílení s ostatními účastnicemi i lektory je to, co s odstupem hodnotí jako to na kurzu vůbec nejcennější. Poznatky načerpané během kurzu Pecka plánuje užítkovat nejen při práci v západočeském seniorátním odboru mládeže, jehož je členkou. „Vnímám, že to jde využít i kdekoli jinde, třeba ve skautském prostředí nebo ve škole,“ přemítá. ►

Epilog

Z kurzu odjíždím ještě v jeho průběhu, takže je zřejmé, že ptát se na věci příští je předčasné. Společná evaluace letošního kurzu organizační tým teprve čeká. „Asi to bude znít ješitně, ale já jsem s tím kurzem vlastně spokojený, a to hlavně proto, že se podařilo dát dohromady velmi kvalitní tým,“ odpovídá Dominik na moji otázku, kde vidí prostor pro zlepšení on. Drobné nedostatky se samozřejmě najdou, od účastnic například vyslechnu, že by si přály více volného času.

Už teď je však jisté, že příští ročník Pecky se uskuteční v první polovině srpna 2026. Bližší informace se budou průběžně objevovat na webu kurzpecka.cz nebo na sociálních sítích evangelické mládeže.

Přestože je projekt teprve na začátku, ukazuje se, že Pecka je jedinečná příležitost, která nabízí prostor pro růst, sdílení a inspiraci pro každého, kdo si přeje, aby ta jeho pecka dobře vyklíčila.

Adéla Rozbořilová

ZE SBORŮ

Udělení Medaile vděčnosti sestře Světluší Pechové

V neděli 6. července 2025 se v českobratrském evangelickém kostele Mistra Jana Husi v Plzni uskutečnila slavnostní bohoslužba, která byla završením oslav stoletého jubilea tohoto kostela. Při této příležitosti převzala bývalá dlouholetá kurátorka Farního sboru ČCE v Plzni – západní sbor sestra Světlušé Pechová z rukou náměstka synodního seniora Ondřeje Titěry Medaili vděčnosti. Udělením této medaile synodní rada ocenila více než 65 let trvající obětavou službu sestry Pechové našemu farnímu sboru, Západočeskému seniorátu i celé Českobratrské církvi evangelické. Udělení medaile může být rovněž vnímáno jako gratulace k životnímu jubileu, které sestra Pechová oslaví začátkem příštího roku.

Sestra Světlušé Pechová pochází z tradiční evangelické rodiny. Její otec Jan Matěj Tomeš byl českým evangelickým kazatelem působícím v letech 1934 až 1947 na území ukrajinské Volyně. Zde se také Světlušé Pechová 1. ledna 1936 narodila. Pevné rodinné zázemí do ní už

v dětství vtisklo dvě konstanty – víru v Boha a lásku k hudbě. Obojí ji provází po celý její život. Po válce se rodina sestry Pechové vrátila z Volyně zpátky do Čech, Světlušé vystudovala v Praze hudební školu a poté se stala učitelkou hudby v Podbořanech. Hudbu však mohla vyučovat jen krátce. Pro své náboženské přesvědčení byla záhy ze školství propuštěna a po zbytek svého života se musela živit jako prodavačka. Pro osobnost sestry Pechové je ale charakteristické, že si na svůj osud nikdy nestěžovala – hudba jí sice chyběla, cestu k ní si ale vždycky dokázala najít. V roce 1959 se provdala a následně se přestěhovala za svým manželem do Plzně. Spolu vychovali čtyři syny a celá rodina pak pevně zakotvila v plzeňském západním sboru.

Sestra Pechová se stala členkou zdejšího pěveckého kroužku a od poloviny sedmdesátých let začala doprovázet bohoslužby hrou na varhany. Při bohoslužbách pak pravidelně hrávala déle než třicet let. V polovině osmdesátých let se

poprvé stala členkou staršovstva a po roce 1990 také kurátorkou sboru, již byla až do roku 2013.

Rozsah činností, které sestra Pechová vykonávala a vykonává pro náš sbor, je ale nepo-

měrně širší. Po mnoho let zajišťuje úklid kostela i jeho přilehlého okolí. Stále je členkou pěveckého sboru, a když je potřeba, vypomáhá při bohoslužbách hrou na varhany. Roznáší dopisy, vyvěšuje letáky a zařizuje osobní pozvánky na všechny významné sborové akce. Těžiště její činnosti ale představuje zejména služba sociální – pravidelně navštěvuje staré a nemocné členy sboru a přináší jim slova útěchy i skutky praktické pomoci. To vše navíc dokáže vykonávat s energií, kterou by ji mohli závidět i lidé o několik generací mladší.

Za vše, co pro svůj sbor dělala a dělá, si sestra Pechová zasluhuje velké poděkování. Udělení Medaile vděčnosti vtisklo tomuto díku konkrétní hmotnou podobu. K radosti všech členů našeho farního sboru proběhlo předání medaile právě v den, kdy českobratrský evangelický kostel Mistra Jana Husi v Plzni, o nějž sestra Pechová pečuje již více než 65 let, oslavil sté výročí svého otevření. Sestra Pechová převzala ocenění s pokorou a bez okázalosti a slavnostní akt byl poté završen vřelým a dlouhotrvajícím potleskem všech přítomných účastníků bohoslužby.

Petr Tichý, presbyter FS ČCE v Plzni – západní sbor

HISTORIE

Farář partyzánem

František Novotný byl neohrožený odbojář, který osvobodil Kardašovu Řečici

V letošním roce si připomínáme 80. výročí ukončení 2. světové války. Léta německé okupace jsou zapsána v historii našeho národa krvavým písmem. Ujařmený národ nesložil ruce v klín a nesnášel trpně svou porážku. Členové místního odboje se podíleli na sabotážích různého druhu.

Evangelický farář František Novotný z Kardašovy Řečice měl jako kazatel mnoho příležitostí své četné posluchače podněcovat k sabotážím a k odboji proti okupantům a utvrzovat je ve víře, že „vláda věcí tvých se k tobě zase vrátí, ó lide český“. A samozřejmě svá slova podtrhoval skutky. Při veřejných projevech již od léta 1939 mluvil o nutnosti a síle odboje proti ►

nepříteli, který přináší zánik a smrt. Za jeho „vlastizrádné“ proslovy ho řečištní občané napomínali, ba dokonce prosili, aby s nimi přestal z obav o jeho zatčení gestapem pro velezradu.

V Husově domě se bez svolení protektorátních úřadů konaly veřejné večery, na nichž se přednášely epizody z českých dějin, a tak se úspěšně agitovalo a přispívalo k bagatelizování protektorátních oslav. Přestože bylo zřejmé, že tyto akce nezůstanou před úřady utajeny a budou mít zlé následky, nikdo z účinkujících včetně účastníků neodmítl svoji účast. Během heydrichiády František Novotný jako jednatel Městské knihovny rady ukryl na půdě Husova domu velké množství knih, které byly na indexu a měly být zničeny. Po okupaci se všechny knihy vrátily do městské knihovny. Účinně také vybízel občany k získání materiální pomoci pro rodiny vězňených řečíckých občanů.

O neohroženém evangelickém kazateli z Husova domu se dozvědělo i velitelství partyzánů „Praha“ a pověřilo ho organizováním partyzánské skupiny v Kardašově Řečici, která byla jako oddíl začleněna do praporu „Jan Žižka“. Brzy shromáždil v 10 četách 52 důvěryhodných mužů, kteří podle zákonů konspirace o sobě nevěděli. Začal dostávat rozkazy či pokyny, které se týkaly přípravy pro bojové a destruktivní akce. Byly vypracovány plány eventuální evakuace obyvatelstva, připraveny úkryty pro zbraně a parašutisty. Činily se přípravy ke stavbě bunkrů a destrukcím. Ke skutečné bojové činnosti nedošlo, protože k tomu žádný rozkaz nepřišel.

V dubnu 1945 farář Novotný navázal spojení s muži, kteří se aktivně zapojili do pomoci ruským partyzánům a parašutistům, včetně zajištění bezpečného úkrytu. K této ilegální činnosti získal i další osoby. Podařilo se mu domluvit s představenou kláštera a skrýt a stravovat „nehlášené“ osoby. Husův dům se stal úkrytem pro ukrajinské partyzány.

V druhé polovině dubna svolal svých 10 velitelů čet a společně pak jednali o převzetí správy města do svých rukou a organizovali Národní

výbor pro první dny revolučního převratu, který se kvapně blížil.

s partyzány (F. Novotný uprostřed v obleku)

V památný den 5. května svolal evangelický farář partyzány, s nimi obsadil radnici a ujal se správy města. Ihned vyjednal s velitelem zdejší německé branné moci vydání zbraní a urychlený odchod německé posádky. Večer byl utvořen Národní výbor a jeho zvolili předsedou a velitelem místního revolučního odboje. V noci byla zahájena aktivní činnost ozbrojených členů partyzánské skupiny. Následně byl ruským náčelníkem štábu partyzánských oddílů jmenován velitelem oddílu „Žižka č. II“. Když se tento oddíl stal v červnu bezpředmětný, tak jej likvidoval a kompletní partyzánská výzbroj byla předána posádce československé armády.

Za svoji aktivní činnost obdržel František Novotný několik ocenění. Především pochvalné uznání za spolupráci s Rudou armádou od předsedy vojenského soudního tribunálu a za činnost v partyzánském hnutí od ministra národní obrany arm. gen. Ludvíka Svobody. Když František Novotný revoluční Národní výbor rozpustil a byly provedeny volby nového výboru, byl opět jednomyslně a v úctě zvolen předsedou. Jím setrval až do dalších svobodných voleb v r. 1946, kdy utlumil politickou angažovanost a věnoval se nadále jen církevní práci.

Pavel Novotný, foto: archiv autora

Symposium k 610. výročí smrti Mistra Jana Husa ve Stroužném

V návaznosti na článek Po stopách Jana Husa (ČB 7+8 2025 str. 54) se chci s vámi podělit o dojmy ze zajímavého setkání, které se konalo 5. července 2025 ve Stroužném.

Stroužné (Pstrážna) je malá obec na polské straně česko-polské hranice v Kladském výběžku. Sídli zde sbor patřící do Evangelicko-reformované církve v Polsku. Sbor je to malý, ale hlavně je svou polohou dosti izolovaný od zbytku církve (administrátor br. f. Góral ze sboru v Kleszczówě poblíž Zelova to má do Stroužného přes 300 km!). O to větší uznání patří sestře kurátorce Wioletě Suzańské, která pečuje o tamní kostel a především má zájem na tom, aby se ve sboru něco dělo, aby byl místem setkávání nejen pro jeho členy, ale i pro veřejnost.

A právě z iniciativy sestry Suzańské se uskutečnilo ono setkání – symposium (jak bylo nazváno) k připomenutí 610. výročí upálení Mistra Jana Husa. V tento sobotní podvečer, za ještě příjemného slunečního svitu, se sešla v malebném strouženském kostele zasazeném do krásné přírody tzv. Českého koutku docela početná skupina účastníků. Odhaduji, že Poláci byli v lehké přesile. Bylo mi ctí zahájit shromáždění krátkým slovem. Následovaly čtyři přednášky, vždy proloženy písněmi, které jsou připisovány Husovi, v instrumentálním provedení varhan a houslí. Po přednáškách setkání pozdravilo několik hostů včetně starosty města Náchoda Jana Birkeho, který zdůraznil význam přeshraniční spolupráce zejména v oblasti kultury.

Po ukončení pozvala sestra Suzańská přítomné k setkání do sborového domu – tzv. Kalvinky, kde bylo připraveno malé pohoštění. Je také přislíbeno, že během podzimu bude z tohoto sympozia připraven sborníček v polsko-českém vydání. V něm najdete přednášky Petra Grendela, faráře sboru ČCE v Hronově, který již několik let spolupracuje se strouženským sborem, a Bronislawa Kamińskiego, polského historika a ekonoma, který kromě zdravotnických zařízení vedl též skanzen ve Stroužném, usilující o smíření národů, které postupně žily na území Kladska – Čechů, Němců a Poláků. Další dvě přednášky měl dr. Andrzej Prasał s názvem *Heretyk czy bohater* a dr. Krzysztof Szymański s názvem *Jan Hus i listy do króla Władysława Jagiełły*.

Symposium bylo skutečně podařené, a tak chci poděkovat sestře Wioletě Suzańské za nasazení při organizaci.

Petr Brodský

Láska v Plamínku

Nikola a Hynek se seznámili ve stacionáři

Partnerské vztahy lidí s hendikepem – to je téma, které nás většinou uvádí do rozpaků. Vztah Nikoly a Hynka ale ukazuje, proč má smysl lidi s hendikepem v partnerství podporovat. Nejenže spolu zažívají šťastné chvíle. Hodně se toho od sebe také naučí. Tak už jsme jako lidé nastaveni: vstup do partnerství v nás posiluje touhu po dovednostech důležitých pro samostatný život.

Nikola naučila Hynka pracovat s počítačem, mobilem, tabletem. Hynek je zase větší světoběžník. V minulosti dva roky pobyl v Praze, kde pracoval v kavárně. Hlavní město zná, má tam kamarády. Chtěl by jim Nikolu představit. A také ukázat Nikole město. „Praha je krásná,“ říká. O tom Nikola nepochybuje. Nad společnou cestou do Prahy ale ještě váhá. Jezdící schody tamního metra v ní vzbuzují respekt. Od mala se potýká se špatnou stabilitou, ke které se někdy přidružují i lehké závratě.

Nástrahy velkoměsta

Když jede Nikola na výlet do Prahy společně s celým Plamínkem, za pomoci ostatních ze stacionáře eskalátory zvládá. Pracovnice jí pomohou a vytvoří kolem ní na jezdících schodech jakýsi kruh bezpečí. Akci mají nacvičenu. Zvládla by ale Nikola schody v metru jen za podpory Hynka? Nezdá se to nemožné. Oba partneři spolu nedávno vyrazili na muzikál do Plzně. Eskalátory na tamním vlakovém nádraží překonali bez úhony. To posílilo jejich sebevědomí, že se jednou společně podívají i do Prahy.

A nejde jenom o cestování. Když jsou spolu u Hynka v bytě, chodí oba partneři na nákupy a vaří. To je zase doména Nikoly. Hynek zatím jenom pomáhá. Naposledy Nikola vařila noky se špenátem a masem. Recept si našla na internetu.

Stacionář Plamínek pro osoby s postižením je jedním ze zařízení Diakonie Západ. Poskytuje služby dospělým lidem se sníženou soběstačností z důvodu mentálního znevýhodnění nebo kombinovaného postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. Klienti mohou do Plamínku docházet každý všední den. Pokud mají bydliště na vzdálených místech, využívají svozu mikrobuse, které jsou součástí služby.

Díky svému vztahu tak Hynek s Nikolou rozšiřují a prohlubují dovednosti, které se naučili ve stacionáři Plamínek a ke kterým stacionář sídlící v Merklíně na Plzeňsku systematicky vede všechny své klienty.

Trénink grilováním

Třeba to vaření. Ve stacionáři je mu zasvěceno každé úterý. Klienti se na společné poradě dohodnou, na co mají chuť. Na internetu si vyhledají recepty. V merklínském obchodě společně nakoupí potřebné suroviny. A teď pozor, následuje informace, která možná vzbudí ve čtenáři závist: zhruba od dubna do října se v Plamínku každé úterý griluje. Stacionář sídlí v původním vesnickém stavení, jehož součástí je i dvoreček se stálým zahradním grilem, zastřešenou letní

kuchyní a sezením. Byl by hřích to všechno nevyužít. V době naší návštěvy se klienti dohodli, že si v úterý připraví špízy. K masu obvykle chystají i rozličné saláty.

Co všechno se přitom učí? Práci s internetem a informacemi, plánování, nakupování, jemné motorice při krájení a napichování špízů, servírování, stolování, úklidu. K vybavení stacionáře patří pračka a sušička. Klienti si v nich za asistence pracovníka stacionáře perou ručníky, utěrky, zástěry a všechno si také žehlí.

Úřad, pekárna, pivovar

Po dobrém společném jídle pak každé úterý odpoledne následuje takzvaná klientská porada. Tam klienti přicházejí s návrhy, co by chtěli společně dělat. V návaznosti na povídání o tom, jak fungují média, se například dohodli na návštěvě Domažlického deníku a tiskárny, kde noviny vyjízďejí z rotaček. Po společné dohodě navštívili také pivovar, pekárnu nebo obecní úřad, aby si ověřili, co všechno si tu mohou zařídit. I na návštěvy úřadů totiž stacionář Plamínek své klienty připravuje. Odehrává se tak každé pondělí v rámci takzvaného sociálního bloku. Klienti se seznamují například s právy lidí s mentálním hendikepem nebo s tím, kde a jak mohou požádat o různé podpurné dávky.

Z porad si klienti dělají zápisy, někteří na počítači. Také se starají o kroniku, kam se zaznamenávají významné události měsíce. V době naší návštěvy zněl poslední kronikový zápis takto: „Na začátku měsíce dubna s námi všemi Hanka oslavila narozeniny. Naše výrobky se odvezly na velikonoční trhy do Nýřan, kde nám je bude prodávat paní Ivana Kovaříková se žáky školy. Také jsme byli na velikonoční bohoslužbě v Plzni. A na konci měsíce Nikola a Vojta slavili své svátky a narozeniny. Navštívili nás dobrovolníci z úřadu a umyli nám okna.“

V kronikovém zápisu se píše o výrobcích. Klienti ve stacionáři tkají koberce na ručních stavech, vyrábějí keramiku nebo malují plátěné tašky. Těm se nyní věnují nejvíc. Na poslední

den školního roku si dvacet dva tašek objednala merklínská školka. Další desítky tašek zase jedna ze základních škol v místním kraji. Chce jimi v září obdarovat prvňáky.

V poslední době také v Plamínku zkoušejí novinku: virtuální realitu. Pobyt ve virtuální realitě rozvíjí motoriku. Jeden z klientů, který téměř nemluvil, začal pod dojmem virtuální reality používat více slov.

Stále na cestě

Takto tedy stacionář Plamínek rozvíjí své klienty a posiluje jejich dovednosti. Hynek s Nikolou se navíc každou středu zdokonalují v péči o domácnost v Hynkově bytě. Pracovnice služby sociální rehabilitace je provází nácvikem každodenních činností nebo s nimi prochází témata týkající se finanční gramotnosti.

Oba partneři by spolu jednou rádi sdíleli společnou domácnost. Díky tomu, co všechno si už nacvičili a nacvičují, to je reálná perspektiva. Ze společných výletů, návštěv cukráren či muzikálů se jednou může stát společný život. I přes sníženou soběstačnost jsou na něj oba partneři připraveni čím dál lépe. A stále jsou na cestě. Lapidárně to vystihli na společném krátkém videu, které před nedávnem obletělo sociální sítě: „Už nejsem sám. Žiju, miluju a jdu.“

Adam Šůra

SLOVO

Nachtrag des Buchstaben
Ruční knížka

Siteraz rosobi Osabuge
Muckilbi iswucim Proste
ajzarlosti ungg konikawong.
Ki.

W y u a z e.

n Jeme fruchtigender
z Pfundstücken Labe Pann
P792 Pfundstücken vortun
Juchibor Agelby v3 bofist
wicz

Ruční knížka. (Detail knihy modliteb, která je nejmenším exemplářem v církevním archivu.)

foto: Hof

Nejmenší knihou v naší sbírce je kniha modliteb

V miniseriálu Archivní NEJ vám postupně nabídneme několik zajímavostí ze sbírky prvotisků a starých tisků Ústředního archivu Českobratrské církve evangelické. Ukrývají se tam totiž opravdové unikáty... Vydejte se s námi po stopách těch nejstarších, nejmenších, nejzdobnějších nebo nejexotičtějších.

NEJmenší knihou v naší sbírce je kniha modliteb *Vstupování vroucí duše aneb Vzdychání k Ježíši trůnu milosti* od Ahasvera Fritsche z roku 1676 a dále „špalíček“ s názvem *Nábožných křesťanů ruční knížka* z roku 1773. Obě knihy měří na výšku pouhých 8 cm.

Formátově se jedná o tzv. šestnáctěrky (16°) vzniklé čtyřikrát na výšku přeloženým archem s šestnácti potištěnými listy v tiskařské složce. Strany jsou označeny signaturami A8+B8, tedy značkami určujícími pořadí listů. Šestnáctěrka je typická pro drobné tisky 18. a 19. století.

Ahasver Fritsch (1629–1701) byl německý právník, básník a autor hymnů v období baroka (na jeho texty skládal hudbu např. J. S. Bach). Velmi zajímavý fakt o něm je, že se jako první právní vědec zabýval nebezpečím ovlivňování lidí tiskem.

V našem exempláři je poznámka „Dar z Myslibořic“. Pravděpodobně je dárce totožný se sociálními ústavy myslibořickými (sirotčincem, dětským domovem, starobincem a ústavem pro nemocné) založenými ve 20. letech 20. století, předchůdci dnešního tamějšího střediska Diakonie ČCE.

O oblibě druhého citovaného tisku svědčí to, že do Tolerančního patentu (1781) vyšel cel-

kem šestkrát. Následovala vydání 1781 a 1782. Ve vydání z roku 1716 je uveden jako nakladatel Václav Kleych. Ten stál pravděpodobně spolu s tiskařem Michalem Hartmannem za prvními čtyřmi vydáními tohoto titulu mezi lety 1709–1729. Václav Kleych (1682–1737) patřil mezi pobělohorské exulanty, působil v Žitavě, kde vydával a distribuoval českou nekatolickou literaturu, byl též překladatelem a také autorem duchovních písní. Michal Hartmann (1650–1733) byl původem Němec a působil jako tiskař a knihkupec v Žitavě v letech 1674–1733.

Naše vydání z roku 1773 je v pořadí páté. V knize nejsou nakladatelské údaje. Snad proto, že se jedná o tzv. špalíček kolportovaný za protireformace do českých zemí. Tyto malé knihy osmerkového a menšího formátu bývaly svázány do nenápadné tmavohnědé vazby podobající se polínku, což umožňovalo jejich snadné ukrytí např. ve velkém kabátě s mnoha vnitřními kapsami. ►

Kniha se dostala do naší sbírky darem od sestry Jarmily Šestákové (1910–1992), diakonky a účetní v kanceláři synodní rady, tedy dnešní ústřední církevní kanceláři.

V rukopisné části knihovny Ústředního archivu se od roku 2023, jako depozitum bratra synodního seniora Pavla Pokorného, nachází opis vydání *Nábožných křesťanů ruční knížky* z roku 1729, které přepsal v roce 1792 Jakub Rydl z Bohuslavic. Stejným rokem je datovaná na přední desce také vazba této rukopisné knihy.

Ještě něco málo k distribuci zapovězených knih, o níž víme např. z editovaných dobových protokolů z výslechů tajných nekatolíků. Překupníci knih buď své zboží přímo prodávali, anebo směňovali knihu za knihu či naturálie. K tomu druhému docházelo spíše na venkově, kde výtisk/naturálie nahrazovaly nedostatek oběživa. Třetím způsobem bylo zapůjčení knihy k jejímu opisu, což podporovalo šíření myšlenek, obsažených v opisovaných dílech, daleko lépe a v širším prostoru.

Miroslava Fůrová, Ústřední archiv ČCE, foto: Hof

LIDSKÁ PRÁVA

Polévky a chleby

Rozhovor s organizátorem jídel pro potřebné Lukášem Kalinou

Asi před 15 lety jsem se zúčastnil akce, o níž jsem si myslel, že je jen jednorázová – farář Petr Špirko se dohodl se svým bezdomoveckým kamarádem, že uvaří a rozdají v Praze před hlavním nádražím velký hrnec polévky. Měl jsem pocit, že něco takového vlastně nikoho nezajímá – a byl jsem překvapen, když přišlo osmdesát lidí z komunity nebydlících, kteří se slušně chovali, spořádaně se seřadili do fronty a nakonec poděkovali za polévku. Petr, později již farář v Radotíně, poté obětavě vařil dál každou středu. Z akce nadšeného jedince se postupně stala akce seniorátní, na níž se podílí mnoho sborů a která funguje až dodnes. Po letech jsem se opět zúčastnil jako pozorovatel výdeje potravin a popovídal si s organizátorem Lukášem Kalinou.

Příprava chlebů a polévek je určena pro každého, kdo má chuť se na této aktivitě podílet a vidí v ní smysl. Pak je jedno, odkud pochází. Jídlo, které se připraví, je pro každého, komu přijde vhod – ať už pro lidi bez domova nebo jednoduše pro ty, kterým v jejich rozpočtu mnoho nezbyvá.

Kdy a jak všechno začalo?

U začátku jsem nebyl. Nicméně z toho, co vím, to začalo někdy v roce 2013. Během farářského setkání se Magda Marešová rozhodla, že tuto akci rozjede. A myslím, že se jí to opravdu povedlo. Pustila se do toho úžasně, rovnou i s benefičním plesem. Nelze opomenout ani Petra Špirka, který s Magdou celou akci od začátku vedl, a ten se tedy vážně navařil polévek hodně.

Kdy jste v tom začal být sám aktivní?

Sám jsem se přidal necelé dva roky poté. Pamatuji si, jak jsme si s tehdejšími farářem kobylického sboru Mirkem Erdingerem našli na sborovém výletě v Bělči chvíli a povídali si o sboru a jeho aktivitách. Ne že by jich bylo málo, to

Pro koho je aktivita „seniorátních chlebů a polévek“ určena?

rozdávání chlebů na dvorku žižkovského sboru

rozhodně ne, nicméně jsem měl tenkrát pocit, že bychom mohli dělat něco víc, tedy především směrem k lidem mimo sbor. Mirek mě tehdy zkontaktoval s Magdou a to byl můj začátek při přípravě a rozdávání polévek a chlebů.

Jak to tehdy vypadalo a kde se rozdávalo?

Tehdy se jídlo vydávalo v parku před hlavním nádražím v Praze. Vydávalo se jeden den v týdnu. Ve sborech, které se do akce přihlásily, se sešli sestry a bratři, kteří ve sboru, někteří i u sebe doma, uvařili polévku a čaj, a pak to vše přivezli před nádraží. Vydávalo se na dvou lavičkách. Lidé, kteří se přišli najíst, vytvořili frontu na jedné straně lavičky a vydávalo se na straně druhé. Často to bylo docela náročné, hlavně odhadnout, kolik polévky vydat, nikdy jste nevěděli, kolik ještě přijde lidí. Na polévku chodilo zhruba 100, ale nebylo výjimkou i 120 lidí.

Jak vypadá situace dneska?

Dnes jsme de facto rozdělení do dvou skupin. Jedna skupina připravuje ve středy v létě chleby, v zimě polévky a ty pak doveze na Žižkov, kde se rozdávají. Druhá skupina připravuje chleby,

kteří pak vozí do nízkoprahového denního centra Naděje u Bulhara poblíž pražského Hlavního nádraží.

Jaký je ideální polévkový či chlebový den?

Ideální polévkový/chlebový den by byl, kdyby byla polévka součástí přátelského posezení... Ale v zásadě, ideální den je, když se sejdou ti „správní lidé“, kteří rádi a s chutí jídlo uvaří, připraví a vydají. Pak už zbývá jen nasytit potřebné a dohlédnout na úklid.

Kolik lidí je na přípravu potřeba?

To je různé, jsou sbory, kde se přípravě věnuje jeden či dva lidé, a jsou sbory, kde se účastní více sester a bratrů, ať už s vlastními předem danými úkoly nebo bez nich. Skvělé je, když se příprava stane společnou sborovou akcí, při které se lidé sejdou a stráví spolu hezký čas, někteří i se sklenkou vína.

Pak následuje druhá fáze, kdy chleby či polévky na dvoře žižkovského sboru rozdáváte. Mohl byste popsat váš tým a jak vypadá vydávání? ►

Některé sbory se podílí i na výdeji a jiné výdej nechávají na „nás“, tedy hlavně v létě. Přesněji řečeno nechávají to na Pavlovi. Ne na tom, který byl a vlastně je u celého projektu od začátku a často se objeví s nějakými dobrotami na přilepšenou, ale dnes ho skvěle zastoupil jiný Pavel, který se o každostřední výdej stará. Ten připraví stoly, rozdává jídlo, když je potřeba, sjedná pořádek a na závěr uklidí.

Kolik sborů se na přípravě podílí dnes?

Aktuálně je to 19 evangelických sborů. Kromě sborů ČCE jsou to třeba i radotínští husité a křesťanská společnost TaCesta. Těm všem patří také velké díky!

Nastala někdy krize?

Pár jich bylo. Jedna byla, když nás radnice Prahy 1 začala „vytlačovat“ z místa výdeje před nádražím. To bylo dost nepříjemné a jednání s Prahou 1 bylo... řekněme, nebylo jednoduché. Nakonec se představy spolupráce ČCE a Prahy 1 nesetkaly a my byli nuceni se přesunout do Holešovic mezi autobusové a vlakové nádraží. To bylo hodně jiné – placené parkoviště, výdej většinou rovnou z kufru. Jediné, na co jsme na tomto místě spoléhali, byla (a myslím, že stále je) skvělá sociální politika a citění Prahy 7. Z těchto peripetií nás nakonec vyvedl farář Pavel Kalus, který byl v této akci po celou dobu aktivní a jsemuž se podařilo domluvit s žižkovským sborem. A my se přesunuli k nim na Prokopovu před kapli, odkud nás nikdo nevyháněl. Tady je na místě žižkovským poděkovat: Díky.

Druhou takovou krizí, kterou jsme díky Bohu zvládli, byl covid. Tady se krásně ukázalo, že „kde je vůle, je i cesta“. Po prvotním leknutí, kdy nikdo nevyšel ven, a my tak jeden týden vynechali, jsem si říkal, že to přece nemůžeme zrušit. Tak jsme hned další týden opět jídlo připravili a vyrazili před nádraží. Lidé samozřejmě přišli, zákaz nezákaz, prostě s námi počítali. Bylo úžasné sledovat, když v době zákazu vycházení při výdeji jídla a roušek, za námi přišla policie

a zeptala se nás, jestli chceme nějak pomoci s organizací nebo něčím jiným.

Lukáš Kalina (vpravo) v rozhovoru s jedním z klientů

Dovolím si podělit se ještě o jednu osobní zkušenost. V té době jsem měl v práci na starost ostrahu, která dbala na pořádek ve firmních/obchodních prostorách a jejíž běžnou praxí bylo vyhánět lidi bez domova. Když jsem do této práce nastupoval, nezřídka přistoupili k hrubějšímu způsobu, což se nesnadno odbouřovalo. A pak najednou v době covidu a uzavřených prostor, kdy neměli v práci co dělat, pomáhali mazat chleby pro potřebné.

V čem vidíte silné stránky celé akce?

Silné stránky... asi požehnání, bez toho bychom to tak dlouho nedělali. A pak ta spousta lidí s odhodláním a vytrvalostí udělat něco pro druhé. To jsou skutečně silné stránky celé akce.

Většinou se na výdeji podílíte s Pavlem Maláčem dva. Jak se vám spolupracuje?

Neřekl bych většinou, řekl bych spíš výjimečně. Jak jsem říkal, Pavel je fakt pečlivý a zodpovědný. Naprostou většinu si zorganizuje sám. I jeho připomínky a nápady mají smysl. Takže se mi s ním spolupracuje výborně.

Co byste doporučil těm, kteří by se chtěli inspirovat a polévky a chleby rozdávat u sebe?

Nebát se toho. Nedat na všelijaké připomínky typu „ale“ a nepodléhat skepsi. Držet se odhodlání. Opravdu se toho dá nechat velkou část na Pánovi. Lidí, kteří přivítají něco k jídlu, je všude stále dost, a je jedno, jestli jich je 100 nebo 10.

Také lidi, kteří jsou ochotni druhým nezištně pomáhat, se nakonec najdou.

připravil **Mikuláš Vymětal**, foto: archiv
respondenta

INSPIRACE

Reforma seniorátů ve Skotské církvi

Co si můžeme v ČCE vzít ze skotské zkušenosti?

Časopis Skotské církve Life and Work v letech 2024 a 2025 navštívil všech čtrnáct tamních seniorátů, aby přiblížil dopad reformy seniorátů na místní společenství. Cyklus reportáží vám přinášíme ve zkráceném překladu s laskavým svolením redakce. V čem se můžeme v ČCE inspirovat skotskou zkušeností?

Edinburgh and West Lothian

Navenek to může vypadat tak, že velký seniorát pohltí sousední malý: i proto zde dbají na rovnoměrné zastoupení v jednotlivých orgánech – pokud je „senior“ z Edinburghu, „konse-nior“ bude z West Lothian atp. Zatímco radnice v Edinburghu propaguje koncept 20minutových měst, kde je vše potřebné dostupné pěšky, na venkově je to s veřejnou dopravou zejména v neděli složité. Navíc se zdá, že vedení hlavního města seniorát jako partnera při plánování budoucnosti regionu nebere vážně.

Lothian and Borders

Pět kazatelů v jistém okrsku působí společně na devíti až deseti sborech, přičemž každý z nich věnuje přibližně pětinu svého času konkrétnímu sboru a zbývající část slouží celku. Kazatelé se

specializují na různé oblasti kazatelské práce, jako je katecheze, práce s mládeží či misie.

The South West

Seniorát vznikl sloučením oblastí, které beztak tvoří přirozený geografický celek – západní část Skotska jižně od centrálního pásu mezi Edinburghem a Glasgowem. Jde převážně o venkovskou a zemědělskou krajinu vč. ostrovů Arran a Cumbrae, cesta ze severu na jih seniorátu trvá autem tři hodiny. Více než polovina obyvatel regionu se nehlásí k žádné náboženské víře, což seniorát vnímá jako výzvu k misijní práci. Místo rezignace na základě minulých neúspěchů se rozhodli pro změnu – od postoje „to už jsme zkusili“ k přesvědčení „to zvládneme“. V jednom z původních seniorátů vědomě zrušili čtyři kazatelská místa, aby mohli vytvořit nová průkopnická.

Clyde

Stejnojmenná řeka seniorát spíše rozděluje, než spojuje: cesta mezi dvěma sbory, které jsou od sebe vzdáleny přes ústí řeky pouhé tři míle, může trvat autem až padesát minut, vlakem dokonce dvě hodiny, protože vede přes Glasgow. Aby se kazatelé mohli lépe poznat, pořádají pro ně v seniorátu neformální (a bezplatné) obědy bez pevného programu. ►

Glasgow

Největší skotské město bylo reformou seniorátů zasaženo jen minimálně – přibýlo pouze několik nových sborů. Díky dlouhodobé zkušenosti s velkým počtem členů a funkčním úřadem se stal oporou pro nově vzniklé větší senioráty, kterým poskytuje praktické rady. Seniorát má koordinátora pro průkopnická místa a vzdělává presbytery, aby mohli vést pohřební shromáždění, protože kazatelů je nedostatek.

Forth Valley and Clydesdale

Seniorát se rozkládá mezi Glasgowem na západě a West Lothian na východě, Stirlingem na severu a Lanarkshirem na jihu. Jde o oblast s několika středně velkými městy, která však byla silně zasažena úpadkem průmyslu. Mnoho sborů se proto loučí s nemovitostmi a zabývá se slučováním. Přesto se smýšlení lidí po překonání těžkostí začíná obracet pozitivním směrem. Velké naděje vkládají do výpomocných kazatelů, kteří zatím mohou kázat pouze ve svém sboru, ale doufají v rozšíření jejich působnosti na širší území. Seniorátní pracovník pro nemovitosti trpělivě vysvětluje sborům, že solární panely nelze instalovat na střechu, do které zatéká – nejprve je třeba vyřešit základní technické problémy. Díky oddílům Boys' Brigade má tento seniorát nejvíce mládeže v celé církvi.

Fife

Zatímco jedna část seniorátu a zároveň historického hrabství prochází hlubokou hospodářskou proměnou, druhá těží z dobré dopravní dostupnosti do Edinburghu. Misijní práce probíhá v rámci okrsků a zapojují se do ní nejen kazatelé, ale i presbyteri. Přesto seniorát čelí vážným výzvám – nedostatku peněz, kazatelů a aktivních členů, zatímco budov je příliš mnoho. Zvláštním problémem jsou historicky cenné objekty celonárodního významu, jako například Opatství Dunfermline s hrobkami skotských králů. Rozvíjí se zde fenomén poutnictví, do něhož se sbory zapojují například jako nocležny.

Perth

Seniorát vznikl sloučením pěti původních seniorátů, což vyvolalo určitou kritiku zejména kvůli tomu, že nový celek převzal název jednoho z nich. Přesto se podařilo vytvořit seniorát, který si díky své velikosti může dovolit vlastní úřad. Ten se věnuje nejen správě budov, ale také podpoře jednotlivých sborů, PR a komunikaci. Symbolem této proměny je nový kostel v developerském projektu Bertha Park, který vznikl přestavbou bývalé obchodní jednotky.

farní kostel v Arinagouri (ostrov Coll)

The North East and the Northern Isles

Seniorát s přezdívkou „Nenny“ vznikl postupným slučováním – nejprve se spojily senioráty Aberdeen a Shetlandské ostrovy, později přibyl zbytek severovýchodu Skotska a Orkneje. Zahrnuje jak průmyslový Aberdeen, tak rybářské vesničky, farmy, hrady, královské panství Balmoral, část národního parku i velmi odlehlá ostrovní společenství. Základním úkolem nového seniorátu je budovat vztahy napříč bývalými senioráty. Seniorátní tým zahrnuje pracovníky v oblasti administrativy, misie, financí, práce s mládeží, komunikace a podpory sborů. Na Shetlandech došlo ke sloučení třiceti sborů do jednoho s deseti bohoslužebnými místy. První

výsledky týmové práce kazatelů jsou velmi povzbudivé.

Clèir Eilean Ì (Highlands & Hebrides)

Tento seniorát zahrnuje přibližně 40 % území Skotska, ale jen 10 % jeho obyvatel. Rozkládá se podél západního pobřeží, zahrnuje západní Vysočinu, veškerou pevninu na sever od Invernessu a přibližně polovinu z 94 obydlených ostrovů Skotska. Seniorát záměrně nemá žádné administrativní centrum, aby se nikdo necítil na okraji – seniorát se prostě děje tam, kde je to potřebné. Gaelský název seniorátu odkazuje na ostrov Iona; v rámci podpory skotské gaelštiny vznikly úspěšné LEGO videopříběhy o Vánocích a Velikonocích, které byly zveřejněny jak v angličtině, tak gaelštině.

Lewis

Seniorát je ze všech skotských nejmenší a spolu s Glasgowem jediný, kterého se reforma seniorátů územně nedotkla. Místo placených zaměstnanců, které si nyní mohou dovolit větší senioráty, se zde spoléhají především na dobrovolníky. Pozorují úpadek bohoslužeb v gaelštině, seniorát byl také nejvíce zasažen rozdělením v církvi kvůli usnesením synodu o svazcích osob stejného pohlaví.

England and the Channel Islands

Tento seniorát zahrnuje pouze šest sborů – dva v Londýně, po jednom v Newcastleu, Corby a na ostrovech Jersey a Guernsey; má však osmnáct kaplanů, kteří působí ve veřejných institucích (vč. House of Commons a House of Lords). Pět z šesti sborů si náklady na svého kazatele hradí plně, což platí pro přibližně 29 % všech sborů Skotské církve. Přesto se zde sbory obávají o svou budoucnost.

International Charges

Zahraniční sbory tvoří samostatný seniorát, který sdružuje deset sborů rozestých po Evropě – např. v Paříži, Bruselu či Římě, ale i na Srí Lance. Tyto sbory se aktivně věnují

službě uprchlíkům a sociálně slabým – např. sbor v Budapešti pomáhá ukrajinským uprchlíkům, sbor na Maltě se zaměřuje na migranty ze severní Afriky a sbor na Bermudách poskytuje jídlo nuzným. Přestože seniorát čelí výtkám, že představuje historickou kuriozitu a luxus pro turisty a expaty, jeho kazatelé jsou placeni přímo místními sbory, nikoliv církví povšechnou.

kostel sv. Ondřeje v Guernsey

Jerusalem

Skotská církev je ve Svaté zemi přítomna již od roku 1839, seniorát byl oficiálně uznán Státem Izrael v roce 1948. Dodnes čerpá výhody ze zvláštního vízového režimu pro kazatele i ekumenické partnery. Seniorát tvoří jediný sbor se dvěma kostely – v Jeruzalémě a Tiberiadě. Přítomnost seniorátu je důležitá nejen pro podporu místních křesťanských, mezináboženských a lidskoprávních iniciativ, ale také jako hlas proti příliš zjednodušenému výkladu biblických textů, které ztotožňují Izrael ►

hebrejské Bible s dnešním Státem Izrael. Seniorát čelí jak finančním důsledkům současného

válečného konfliktu, tak nezájmu ze strany skotských sborů.

připravil **Adam Csukás**, foto: Adam Csukás

EKUMENA

O míru pod soptícím vulkánem Acatenango

Peace Messengers se potkali v Guatemale

Na zemi sedí indián a nabízí kolemjdoucím, že jim vyleští boty. Ulicemi jezdí malé tuktuky (něco mezi rikšou a motorkou). Bohatí turisté si fotí nízké domy ve stylu koloniálního baroka. Mezi tím vším se protloukají bosé děti ve vyšívaných šatečkách a snaží se cizincům prodat náramek s křiklavým „I love Guatemala“ za pár quetzale.

Nacházíme se v Antigue, historickém městečku a bývalém hlavním městě generálního kapitánátu Guatemaly. Spolu s dalšími 20 mladými lidmi z Afriky, Evropy, Asie i Ameriky jsme sem přijeli na „Peace Messengers Training For Youth“, pořádaný Světovým luterským svazem.

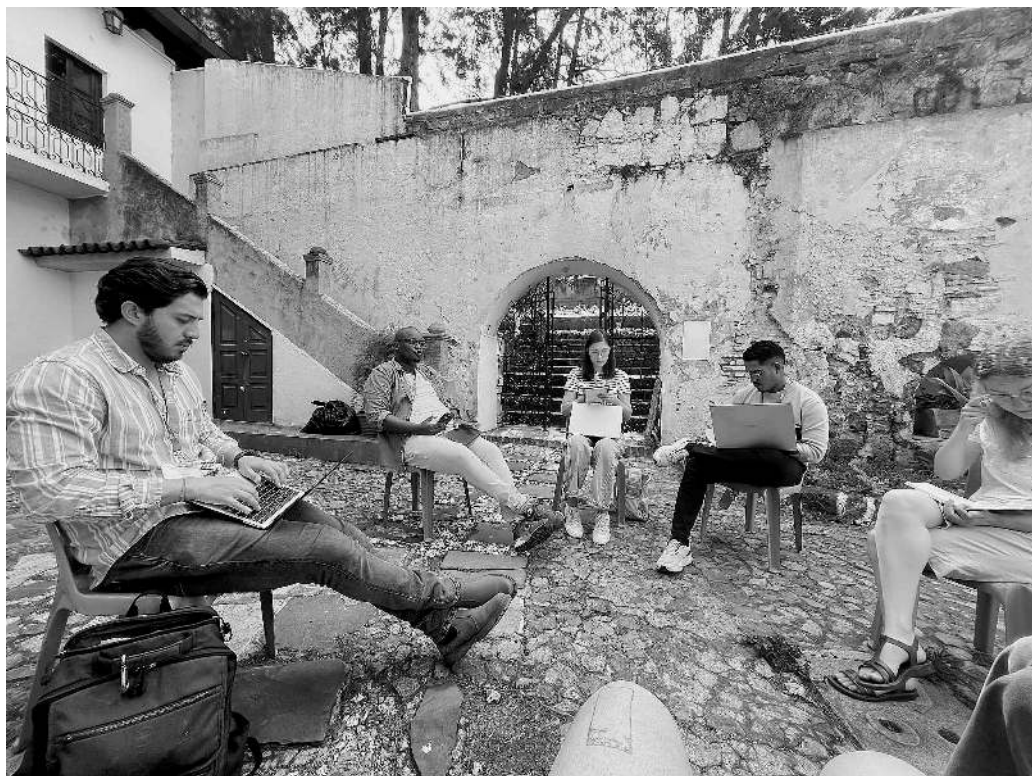
Co že to je ten Světový luterský svaz? Mezinárodní společenství luterských církví, založeno bylo v roce 1947 ve švédském Lundu. Dnes má ústředí v Ženevě ve Švýcarsku. Zjednodušeně bychom mohli říci, že Světový luterský svaz představuje jakousi „Evropskou unii“ pro církve luterského vyznání – platformu, která propojuje, podporuje a zastupuje své členské církve na globální úrovni. Jeho činnost míří dvěma směry, vertikálně a horizontálně. Vertikální činnost se týká teologické, duchovní a misijní práce, pozornost je zaměřena na teologický dialog, vzdělávání a společný duchovní život. Horizontálně se luterský svaz zaměřuje na humanitární a rozvojovou činnost.

Peace Messengers je mezinárodní výcvikový program, který má za cíl vybavit mladé lidi schopnostmi, dovednostmi a znalostmi pro řešení konfliktů ve vlastních komunitách

autor při cestě na sopku Acatenango

i církvích – ať už se jedná o lokální nebo globální měřítko. Spolu s dalšími účastníky z různých zemí jsme sdíleli své zkušenosti, znalosti a učili se o teologii míru, spravedlnosti a smíření v luterské tradici. Program zahrnoval duchovní sdílení, přednášky o historii Guatemaly i praktické workshopy zaměřené na advokacii a aktivní zapojení do přinášení změn ve společnosti tam, kde dochází k bezpráví a útlaču. Klíčovým poselstvím celého týdne bylo, že skutečný mír

na setkání Světového luterského svazu

nevzniká jen nepřítomností násilí, ale také přítomností spravedlnosti a důstojnosti mezi lidmi. V rámci workshopů jsme mluvili o válce v Gaze, na Ukrajině, současné politice USA, korupci a rozkladu státu v Jižní Africe a mnoha dalších. Zjišťovali jsme, kdo si co myslí, proč si to myslí a jaké mají jeho postoje důsledky. Mluvili jsme o roli církve v době napětí, násilí a radikalizace společnosti.

Tématem letošního setkání bylo, jak se jako křesťané vztahujeme k mezigeneračním, mezináboženským a mezinárodním konfliktům. Účastníci se zamýšleli nad těmito napětími jak z pohledu současných sociologických a filozofických teorií, tak i skrze optiku teologických konceptů. Inspirací pro diskuzi bylo například Lutherovo učení o dvou královstvích – světském a duchovním –, v nichž člověk současně žije a mezi nimiž často hledá rovnováhu.

Po ukončení výcviku jsem v Guatemale ještě na týden zůstal. Chtěl jsem objevit zemi, o které jsem do té doby skoro nic neslyšel. Nalezl jsem zemi krásnou, ale smutnou, s krvavou historií a bolavou současností. Historické i politické osudy Guatemalanů jsou zamotané a propletené jako staré dráty elektrického vedení, které se v ulicích sbíhají u sloupů jako pavučiny do velkých a nepřehledných chuchvalců, zastírajících výhled na nebe. Nejtěžší kapitolu představuje druhá polovina 20. století, kdy země prošla brutální občanskou válkou. Trvala 36 let a vyžádala si více než 200 000 obětí, především z řad domorodých indiánů. Lidé tu žijí v nízkých zchudlých domech, jezdí velkými auty, chodí se modlit do barokních kostelů (které byly postaveny Španěly na troskách bývalých mayských chrámů) a nechápavě hledí na nadšené cestovatele, kteří se s velkými batohy na zádech plahočí na vulkāny. ►

Také já jsem se rozhodl vystoupit na vulkán Acatenango. Nešel jsem s turistickou skupinou a místním mayským průvodcem, ale sám, na vlastní pěst. Cesta to byla úmorná. Přibližně v polovině výstupu se ke mně přidali tři toulaví psi. Byli oškliví, zablěšení, kulhaví a s mokvavými ranami. Měl jsem z nich strach. Brzy jsem vzdal nesmělé pokusy přesvědčit je, aby mě nechali jít samotného. Později jsem se s nimi podělil o vodu a zpečetil si tak jejich doprovod. Když jsem večer zalezl do spacáku v jeskyňce nedaleko vrcholu, přitiskli se ke mně. Později mě ze spánku vytrhl jejich štěkot. Slyšel jsem, jak se servali s cizí smečkou, která kroužila kolem jes-

kyně. Došlo mi, že možná nešlo jen o obyčejné psy, ale o tři anděly, kteří mě v noci ochránili. A takhle jsem, s batohem na zádech a obrázkem Panny Marie, který mi vtiskla do ruky stará paní v zapomenutém kostelíku ve vesnici San Pedro de Juan, prochodil jih Guatemaly.

Celý tenhle neuvěřitelný výlet do Střední Ameriky bych nemohl podniknout bez finanční a lidské podpory, které se mi dostalo od vedení církve. Chtěl bych jim za to srdečně poděkovat.

*Vítek Sláma, projektový asistent pražské pobočky
Světového luterského svazu*

UPOUTÁVKA

Za jakou mocí bychom měli jít?

Nad novou knihou Karla Skalického

V nynějších časech, kdy se na Východě i na Západě znovu objevili vůdci, kteří slibují zásadní proměnu světa, povstaly spolu s nimi i jejich temné kulty osobnosti. Mnoho vynikajících osobností křesťanského založení se ve 20. století postavilo totalitní moci, která se v osobách tyranů tlačila na Boží místo. Protestantská, katolická i východní tradice měla řadu zástupců, kteří v zápase o svobodu, demokracii a svobodu vyznání přinesli velké oběti i obět nejvyšší.

Jsem proto rád, že v květnu tohoto roku vyšlo péčí Muzea paměti XX. století první poexilové vydání knihy česko-římského teologa, exulanta, pedagoga a kněze Karla Skalického (nar. 1934), jež nese název *Kritika kultu osobnosti*. Autor napsal text na začátku roku 1978 na přání Jaroslava Pecháčka a Pavla Tigrida k příležitosti konference, která se konala v bavorském Frankenu k připomenutí smutného výročí Únoru 1948. Před Karlem Skalickým, jenž svá slova přednesl jako závěrečný příspě-

vek, sedělo mnoho význačných exulantů – celoživotních demokratů, kteří museli utéct před komunisty, aby si zachránili život, i bývalých komunistů, kteří v určitém okamžiku prohlédli zločinnost a bezbožnost komunistické ideologie a kteří po roce 1968 odešli rovněž do emigrace. Za všechny jmenujme alespoň: Richarda Belcrediho, Alexandera Heidlera, Karla Kaplana, Antonína Kratochvila, Zdeňka Mlynáře, opata Anastáze Opaska, šachového velmistra Ludka Pachmana, Jaroslava Pecháčka, Viléma Prečana, Radoslava Seluckého, Jiřího Slámu, Rudolfa Ströbingera a Pavla Tigrida.

Karel Skalický se ve své úvaze odrazil od monstrózního kultu Stalina a dalších podobných kultů, aby se pokusil dešifrovat hlubší příčiny toho, kde se kult moci rodí, za jakých okolností a v čem vždy tragicky vrcholí. Nešlo ale – tehdy v r. 1978, stejně jako v roce 2025 – pouze o reflexi politického kultu moci, nýbrž o kult v širších měřítkách – kult peněz, kult úspěchu a kult

náboženské instituce a jejich představitelů. Výjimečnost jeho úvahy spočívá také v tom, že do ní otiskl své tehdejší odborné zájmy, jimž se věnoval jako profesor Teologické fakulty Papežské Lateránské univerzity v Římě. Najdeme tu tedy otisk jeho religionistického a filozofického školení, to, o čem tak často diskutoval se svými přáteli, např. s teologem Janem Milíčem Lochmanem nebo filozofem Erazimem Kohákem.

Skalického proslov vrcholí pro křesťana a teologa možná věcí nečekanou – kritikou směřovanou dovnitř církevního prostředí, které si v osobách svých představitelů často osobuje místo zakladatele a vytváří kult, proti kterému paradoxně sám Ježíš v době svého veřejného života vystupoval. Ta vůbec nejdůležitější pasáž *Kri-*

tiky kultu osobnosti přináší čtenáři zásadní směrovky a inspiraci v tom, ke Komu by se měl ve svém životě obracet a kde hledat tu skutečně zásadní moc, která dokáže proměňovat životy a být mírotvorná. Ta moc je mocí lásky. Ta moc je mocí Boží, zjevenou v jeho Synu, Pánu Ježíši.

Když jsem tento text četl ještě jako student, hluboce se do mě vepsal, a to i proto, že mi bylo dáno poznat lidi, kteří se postavili dvěma totalitám 20. století. A také proto, že jsem se musel sám v církevním a teologickém prostředí katolické orientace vypořádat se všemi možnými pseudo-autoritami, které se nerozpakovaly tlačit na místo skutečných autorit, za nimiž stálo jejich dílo a jejich život. *Kritika kultu osobnosti* je knihou pro tento čas. Knihou pro mladé čtenáře, kteří se ptají, kudy a kam mají jít a za kým a proč. Je to kniha naděje. Kniha vážného sdělení i osobitého humoru autora. A tak tedy, ptá se Karel Skalický, za jakou mocí – když odmítneme všechny slaměné kulty politické moci – bychom měli jít a proč jsme k Boží moci lásky tak silně přitahováni?

Skalický, Karel: Kritika kultu osobnosti. Praha, Muzeum paměti XX. století 2025, 71 s.

Zdeněk A. Eminger

RECENZE

Na procházce po vnitřních i vnějších krajinách

Jsou knihy, které mají stovky stran. Začnete je číst a pokračujete téměř jedním dechem, dokud neobrátkíte poslední list, dokud není vše vyřešeno, dokud vás autor neprovede zápletkou k rozuzlení. Farářům z pohraničí těch stran ale stačí výrazně méně.

Kniha *Dialogy na pomezí* zve také k dobrodružství, i když trochu jinému. Katolický jáhen Elva Frouz a evangelická farářka Juliana Hamariová nás nechávají přísednout ke svému stolu ve farní zahradě a připojit se k jejich rozhovoru; není to žádný úprk, spíš našlapování v trávě ►

bosou nohou. Zajímavá témata jako zápletky stále znovu vyvstávají a čtenář do nich může vstoupit po svém a sám je rozvíjet.

Oba dva duchovní slouží a žijí v západočeském pohraničí, a tak se potkávají na pomezí, aby spolu mluvili o tom, co je i v životě vlastně tak nějak na pomezí. Prozrazují, co utvářelo jejich víru a co formuje jejich službu. Osobní vzpomínky a zkušenosti přecházejí v reflexi důležitých otázek i církevní praxe obou tradic. Společně se snaží pojmenovat, jakým způsobem se evangelium stává zdrojem víry, jak je možné zprostřed-

kovat Boží jednání teologicky věrně, a přitom přiměřeně situacím, v nichž se s lidmi setkávají. Stranou nezůstávají ani společenská a politická témata, i když i v tom případě se kolegové spíše ptají po hodnotách a důsledcích. Spolu se snaží objevovat: Jaká je role věřících ve společnosti? Mají smysl rituály? V čem je rozdíl mezi tradiční církevní příslušností a církevním společenstvím? Jaké struktury a organizace církve dávají dnes smysl? A kde je v tom Bůh? Co vyjadřuje podoba našeho slavení večeře Páně? V čem spočívá význam meditace, modlitby, duchovního doprovázení? Potřebuje víra i zkušenost?

V rozhovoru se ozývá často soulad, někdy doplnění nebo další impuls, ale vždycky vzájemný respekt a zvědavost. Třeba i tahle dobrodružná četba se může stát svědectvím o Boží inspiraci.

Frouz, Elva, Hamariová, Juliana: Dialogy na pomezí. Katolický jáhen a evangelická farářka o zkušenosti hranic. Praha, Eman 2025, 87 s.

Jana Hofmanová

POSLEDNÍ SLOVO

Kdo bude mít poslední slovo?

Spolu se svými kolegyněmi a kolegy se věnujeme doprovázení obětí sexuálního, spirituálního a s tím i souvisejícího mocenského zneužívání v církvích a nejen v nich. To téma není lehké. Dotýká se osobně mnohých z nás, ať už přes vlastní zkušenost nebo přes případy, které se bohužel dějí i v našich církevních společenstvích.

Mohu říci, že máme velké srovnání, jak rozdílně církve k této problematice přistupují. U protestantských církví je znát poctivý přístup k řešení případů a především k prevenci.

Příkladem je zde právě Českobratrská církev evangelická, kde jsme byli přizváni ke spolupráci v oblasti školení či konzultace. U mé katolické církve, zvláště u vedení jednotlivých diecézí, je poměrně silně znát nedemokratický způsob vedení církve, kdy o řešení případů často rozhoduje poměrně malá skupina lidí, především mužů, a výsledky bývají velmi rozdílné.

Záleží na tom kterém biskupovi, s jakou vážností přistupuje k obětem, jak jim dokáže naslouchat a přijmout jejich bolest a zranění.

Máme ale také zkušenosti, které jsou dobré, především u řeholních řádů a kongregací, kde není systém církevního vedení tak soustředěn do rukou jednotlivců a kdy představení, žijící v komunitách, mají snahu případy řešit, podílet se na terapiích a převzít odpovědnost za své pachatele a případně jim i nabídnout odbornou pomoc a péči.

Jiří Kylar

Dnes již víme, že sexualizované násilí ze strany duchovních a vedoucích se neděje jen v katolické církvi. Je přítomno ve všech církvích a náboženských společnostech, liberálních i konzervativních. A je častější, než bychom mysleli a než bychom chtěli.

Pachatelé v náboženských společnostech mají oproti jiným pachatelům jednu velkou zbraň: k manipulaci a ovládání svých obětí mohou použít či spíše zneužít (překroucené) Boží

slovo, (falešnou) spiritualitu a náboženskou disciplínu. Tím své oběti mají ještě více v hrsti, neboť tady jde o život s Bohem, podle Boha, a o věčnou spásu... Následek může být vpravdě ďábelský – svým obětím ve skutečnosti Boha zatemňují a to zlé, co oběti zažily v náboženském kontextu, jim pak reálně brání v životě s Bohem pokračovat.

Uvědomuji si stále silněji, že to, co církve potřebují, aby byly bezpečným prostředím pro věřící sestry a bratry, je dostatek kontrolních mechanismů, nebát se o této problematice mluvit a nabídnout důvěrné prostředí, kam se oběti zneužívání mohou obrátit.

Rozdíl mezi katolickou církví a protestantskými církvemi vnímám silně také v nesrovnatelně větším podílu žen, které participují na rozhodování v církevních obcích. Ženy podle mé zkušenosti jsou méně nakloněny k tomu dělat kompromisy mezi řešením zlých věcí a zachování dobrého jména instituce.

Vnímám to jako inspiraci. Víru beru jako osobní vztah s Bohem a jsem velmi rád, že ji mohu prožívat i s vámi ve vašich společenstvích. A tak nám všem přeji, ať je i přes těžké situace pro nás všechny Bůh tím, kdo dává našemu životu smysl.

Ostatně věrohodní a přitažliví nebudeme tím, že budeme bezchybní, to ani není reálné (i sv. Pavel v jednom ze svých listů kárá své souvěrce za něco, co „nedělají ani pohané“ – srov. 1Kor 5,1), ale tehdy, když se rozhodně postavíme na stranu dobra proti zlu.

Chovejme se k dětem, zranitelným lidem i jeden k druhému jako se k nim – k nám – chová Ježíš. Chraňme je, jako Ježíš chránil jejich důstojnost. Braňme všem, kdo by jim chtěli ublížit. Nedopusťme, aby zlo mělo poslední slovo.

Jiří Kylar, předseda spolku Někdo Ti uvěří

Léto v Bělči. (Jeden z církevních pobytů v Táboře J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí, červen 2025.)

foto: Hof

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

Šéfredaktorka:

Adéla Rozbořilová

Jazyková redaktorka:

Ester Karásková

Členové: Pavel Hanych, Jiří

Hoblík, Jiří Hofman, Jana

Hofmanová, Ondřej Kolář, Lenka

Ridzoňová, Martin Sabo, Adam

Šůra

NA OBÁLCE

foto: ARo

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Uzávěrka říjnového čísla

ČB 10/2025 je 21. 9. 2025.

BANKOVNÍ SPOJENÍ:

číslo účtu: 179521067/0300

IBAN: CZ93

03000000000179521067

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové

podobě: Diakonie ČCE,

Klimentská 18, 110 05

Praha 1, tel.: 222 316 306,

732 324 956

e-mail: szp@scps.diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.

Janáčkovo nábřeží 1075/27

150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12×

ročně, jednotlivá čísla 45 Kč

roční předplatné 450 Kč

do zahraničí 1300 Kč

Informace o předplatném podá,

objednávky rozšiřuje

(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,

111 21 Praha 1,

tel.: 224 999 236,

e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,

Facebook: Český bratr,

instagram.com/ceskybratr

www.ceskybratr.cz

- audioverze

- řazení podle rubrik

- verze v PDF ke stažení

ISSN 1211-6793

V letošním roce se věnujeme tematickému cyklu s názvem Tělo a víra.

Modlitba za domov slavnostní bohoslužba

PRAVDA BOŽÍ VÍTĚZÍ

28. 10. 2025
od 15.00

Martin Šebek
Mons. Tomáš Holub
Pavel Pokorný
Pavel Helan, Sonjašnyk a další

kostel sv. Jana Nepomuckého, Kanovnická, Praha 1
www.modlitbazadomov.cz

MINISTERSTVO
KULTURY

BRÁNA

[ŽIVOTVÍRY.CZ](http://ZIVOTVIRY.CZ)

EKUMENICKÁ
RADA CÍRKVÍ
V ČESKÉ REPUBLICE

NÁSTĚNNÝ KALENDÁŘ PRO ROK 2026 V PRODEJI OD ŘÍJNA

1 kus 110 Kč / 5 kusů a více po 99 Kč/ od 10 kusů po 89 Kč

Objednávejte na tel.: 224 999 272
nebo na vozenilkova@e-cirkev.cz

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

2026